

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1848-ban.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozzunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tának el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix.	517
Örökzöld gazdaság. — Fehér Zoltán	517
Tarozsa — A nyalka vasashadnagy atyja. — Adács	518
A rétek elmozosodásáról. — Legány Ödön	519
Gyomirtás aratógép segítségével	519
A műtrágyázás eddig ismeretlen módja. — Dr. Barna	520
A foszfát telepek hazái. — N. D.	520
Könyvismertetés	522
Kérdések és feleletek	522
Kérdések: Gazdasági gépész biztosítása. P. D. — Mi természetű buja talajon? Egy kisbirtokos. — Gép-szajak konzerválása. T. E. — Aszaltgyümölcsök készítése. G. B. né.	
Feleletek: Dült buza. Sllcs János. — Miképen érhető el 15 hold földön 3—4000 kor. tiszta jövedelem? F. Z. — Szőlőültetés gödrökbe. Sz. G. — Azurin vagy kékkő? Sz. G. — Szekrényfeeskendő permetezésre. Sz. G.	
Hírek	528
Aprók	524

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — 47 milliós buza-termés? — A gabonaárak. — A huspiacról.)

Nem panaszkodhatunk az időjárás miatt e héten. Igaz, hogy az odiosus vagy várva-várt Péter Pál napja, a mely hőütésekkel szokott jelentkezni, elég jól viselte magát. Meleg ugyan volt, de egy kis lenge szellőcske enyhítette a nagy meleget. Tapasztalatainkat a vidékről hoztuk. E héten mindenfelé azonban ismét jégesők jártak, úgyhogy a helyzet kissé kritikusa vált. Igaz, hogy azt írja lapunk egyik tisztelője, a leg-régibb előfizetőnk egyike, hogy tévedünk a burgonya jeles állapotja miatt, mert nála az ugyan-csak silányan áll. Egyes vidékeken ilyesmi előfordulhat, de hiszen mi az általános helyzetet jellemezzük, bárha már e héten azt sem tagadhatjuk el, hogy a phytophthora imitt-amott már kezd jelentkezni. A tengeriről változók a hírek, a mit eddigelé láttunk az igazán prima volt, de a mit a csalmadéról is elmondhatunk, míg a többi takarmányról ez aligha volna állítható. Heves-megyében riasztó a helyzet. Így Gyöngyös vidékén körülbelül máris 3000 hold vonatott el a buzától, mert a földek mind szőlőtermelésre alakították át. A munkáshiány az egész országban észlelhető. Az aratósztrájk is többfelé megkezdődött, mert az összevissza kuszált és dült búzát az aratók nem hajlandók learatni. A malmoknak készleteik nincsenek.

A földmivelésügyi miniszter communiquéjét

nagy gonddal tanulmányoztuk. Végre is nem vagyunk már annyira lenézettek, mint in illo tempore, mert a hivatalos jelentés hozzánk is beérkezett, a mit Darányi mindig nagy gondnal kerültetett. A számbeli becslésben azonban megnyugodnunk nem lehet. Velünk egy véleményen vannak a gazdák, ezidőszerint a tőzsde, de a magunk szemei és a hozzánk érkezett hírek is. 47,002.000 volna a buzatermés? Talán ebbe valami 5—6 milliócska többlet tévedés csuszhatott be. Avagy szükséges ismét jó termést jelenteni, hogy elterelődjön a sok mizéria az ország adózó képessége felől? Mikor a vámbelföld fogyasztása már az 50 millió körül forog? Nehéz is számszerinti becslést adni, mikor a termény még nincs a magtárban. A sok hesseni- és frülégy, rozsdá, torzsgomba és olasz sáska károkról hallgatunk és a tavasszal a buzaterületek-ből csak 195.000 kat. holdat szántottak ki? Kissé kételkedünk e számokban, valamint, hogy a bevetett területek 6,084.536 kat. holdat tennének ki. A rozs becslése: 14,106.000 q, a tavalyi 12,790.356 q-al szemben. Ez körülbelül fedi a várandóságot. Az árpa és zab számbeli becslése csak július 13-án jelenik meg. Vederemo mi lesz, mert soha annyi rossz árpát de ugyanannyi jót is mint az idén, alig lehet más években látni. A Dunántul egyes vidékein, a hol rosszak az árpák, a 40 cm.-es szalma már óriási, fekszenek és össze-vissza kuszáltak, kis kalászuak, gyalázatos szeműek. És mindezeket a becslésnél tekintetbe kell venni. A zabok általában szépek most. De nem mindenütt. Summae summarum a miniszteri számbeli becslésben nagy és bokros hibák vannak.

A gabonaárak változók. Hol fel, hol nyomás. De hát ilyenkor mindig egy kis verekedés van az árak körül. Dehogy verekedés, árnyomás. Minél olcsóbban venni és drágán eladni. Az idén mindenfelé az új vasutszállítási tarifa is gondot okoz a gazdáknak, mert hát nagyobbak a levonások a budapesti tőzsdeárjegyzés áraiból. Nincs az a termésünk számokban kifejezve, mint tavaly, de megvan azért most is az igyekezet az árakat lenyomni. Amerikában is a spekuláció nyomja az árakat. Engagement technika az egész. Ugy-halljuk, hogy a megdült búzák próbái szinte ijesztők. Ugy mennyiség, mint minőség szerint. Majd augusztusban beszélhetünk az eredményekről. A zab lassan megyen felfelé, a rozs ára is helyreáll. A tengerinél óriási a contremine, főleg az ó-tengeri határidőkben. Oriási mennyiségekkel tartoznak egyesek.

Oriási nagy borjúhus mennyiség van elraktározva a budapesti hűtőházban. Boldog-boldogtalan a mézárások közt kapott olesón borjúhúst, de persze csak oly feltétel mellett, ha egy fikarczinyivel sem adják olcsóbban e husnemet a rendes

hausse jellegű napi áron alól. Tartják az árakat Budapest és fogyasztó közönsége pedig türelmesen fizet; a gazdának meg olesón kell adnia mindent. Valóságos kartell. A juhhus 3—4 fillérrel drágult kilogrammonként a budapesti vásáron.

—ix.

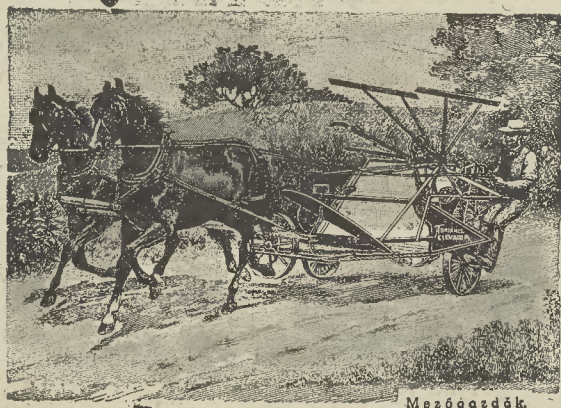
Örökzöld gazdaság.

Írta: Fehér Zoltán.

Régen volt már, mikor én mint tartalékos hadnagy Somogyországból Wienbe igyekeztem a hadgyakorlatokra s a déli vasut egyik második osztályú fülkéjében összehozott a sors egy öreg urral, ki mint egyik dunántuli uradalom igazgatója volt ismeretes. Beszédbe ereszkedtünk, a direktor azonnal észrevette, hogy nem vagyok tényleges katona s konyitok valamit a gazdasághoz. Letárgyaltuk az ablakon át szemlélt vetéseket, beszélünk a marhatenyésztésről s egyéb dolgokról, végül az öreg ur előhozakodott az ő kedvencz tárgyaról, a kettős termésekről, az örökzöld táblákról, s én áhitattal hallgattam előadását, melyből sokat tanultam, de fájdalom a sors úgy akarta, hogy nagyon is keveset alkalmazzak belőle a gyakorlatban, mert a körülmények nem engedték, pedig megszívlelendő volt elég az igazgató tanácsaiban. Most 26 év után visszaemlékezve a multakra, eszembe jutnak H. I. egyes mondásai s mikor az ország nyugati határától a keleti bércekig, az északi hegláncz-tól a tenger partjáig halljuk a „többtermelés” jelszavát, arra a gondolatra jöttem, hogy röviden közreadom, a mit még eszemben tartottam a régmultból.

Legjobban kifizeti magát az örökzöld föld, a jó rét és legelő, mely kevés gondozás, csekély ápolás, nem sok trágyázás és némi felülvetés vagy időközönkénti felújítással aránylag nagyon szép jövedelmet hajt az észszerűen gazdálkodó földbirtokosnak. Ha a talaj száraz, ha az időjárás aszályos, segíthetünk rajta öntözéssel, csörgedezés vagy elárasztás képében, ha pedig a tulnedvesség okozta bajok lépnek fel ott a vízlevezetés, alagsövezéssel vagy nyílt árkokkal s helyre van ütve a rét vagy legelő ügye.

De a szántóföldön is többlet lehet termelni a szokott egy aratásnál, ha tulbuja ősi földön gazdálkodunk, szűz talajon, melyen még gabonát nem is igen lehet vetni, mert megdülne, lerogyna, elkorhadna, vagy pedig trágyázás által képesek vagyunk a talaj termőképességét fentartani a nagyobb igénybevétel daczára s erre módunk van ma már (1886-ban) mondta H. bácsi, mert az istálló és komposzt trágyán és a zöldtrágyázáson, no meg a pillangósok nitrogén gyűjtésén kívül, most már mesterséges trágyákkal is pótolhatjuk az egyes hiányzó vagy nagyon is megfogyasztott talajsókat. Már lehet száz esztendeje annak, hogy a meszezést, márgázást felkarolták

Mezőgazdák.

Adriance kéveköttő aratógépek

vezérképviselője a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám alatt.

s a luczerna és heretáblák gipszezését túl a ten-geren alkalmazták, de a superfosfát és káli trágák csak a legutóbbi években kezdenek hogy úgy mondjam, divatba jönni. Kinek alkalma van a közelségben holmi bőr- és szaru-hulladékokat, vágóhídi vért, bélsarat, beleket, hulladék hus- és csontféléket, kihasznált cserző-kérget, fahamut, városi szemetet, piaci söpre-déket, árnyékszéktrágát, kaszárnyai ganajt és egyéb talajjavításra alkalmas holmikát besze-rezni, az gazdaságában a kettőstermések rend-szerét részben vagy egészben foganatosíthatja. Természetesen bő takarmánytermésekre kell elsősorban törekedni, hogy sok állatot tartva sok trágát állíthassunk elő s ezzel sok más növényt is művelés alá vehessünk. Leginkább ajánlatosak az évelő takarmányok s elsőnek itt a luczerna említendő, azután a baltaczim és a vöröshere; mindegyiket ott termeljük s oly mértékben, mint azt a helyi viszonyok, a talaj s éghajlat saját-ságai javasolják. A többi földet pedig fordítsuk gabona s ipari növények termesztésére s a még hiányzó takarmánymennyiséget, mint második növényből vagy közbeszurt terméskből eredőt produkáljuk. Néhány példa jobban megvilágítja ezt a dolgot.

Árpával vetünk vöröshere, ha elég jó a talaj, azt még egyszer kaszálhatjuk, ad néhány mé-terházsa szűzherét, de ha kellő esőmennyiséget nyújt a végzet, akkor még magot is nyerhetünk belőle, mint ezt derék sváb polgártársainknál a Dunántul gyakran láthatjuk is. A következő évben a here első kaszálása marad takarmány-nak, a második magnak s bizony ennek kóró-szerű szalmája csak alomnak való, egyedül poly-vája, törekje lesz feleltethető. Egy kis chilizéssel a már előzőleg némi foszfortrágyában részesült árpának termését is biztosítva, egytall az első évi tartólóher gyapját is növesztjük. A mag-heret után a talajt még jól elkészíthetjük buza alá s ha az nem elég buja, ismét foszforokkal segítünk a bajon. Gyöngébb földbe, homokos ta-lajba, hol jobban diszlik a rozs, ezt vessünk buza helyett, ez azon növény, mely legjobban meg-hálálja a műtrágázást. A mint ezen őszi gabona lekerült, buktassuk a tarlót középnyelven s ves-sünk bele valami tarlónövényt pl. takarmány-nak muhart (ha lovagnak kell az eleség), kölest, haj-dinát, mustárt, csalamádé kukoriczát, esetleg czirokokot vagy tarlórépát. Hogyha szép hosszu az őszi, még magot is lehet termelni a három első-ből. Homokon a csibehur (spergula) is ajánlható.

Késő ősszel még istállótrágával kell a földet meghordani és alá is szántva azt, tavaszra kelve kapásnövényt teszünk bele, azután még (ha korait termelünk) vethetünk ismét tarlónövényt egy kis műtrágával s ezt követi a tavaszi kalászos, mint fent írtam.

Bácskában, mikor a vizenyős rétföldeket le-csapolták, illetve a felesleges vizet a Dunába szivattyúzták, olyan öserőben levő talajnak ju-tottak birtokába, hogy nem egy esetben láttam koránérő ugynevezett répa-repeze (nem ká-posztarepeze) után korai székelykukoriczát vetni s azután az őszi buza pompásan sikerült, mely után még 150 métermázsa tarlórépát kapott hol-danként az illető. Hogyha jó erős istállótrágá-zásba tesszük a repczét (200 métermázsa per kat. hold) és e mellett még 3 métermázsa tho-massalakot is hintünk rá, akkor kevésbé buja földön is fog utána a legkorábbi székely tengeri diszleni. Persze azután megint kell vagy 150—160 kg. superfoszfát, hogy az őszi buza is meg-felelő termést adhasson, sőt ha kissé megkésünk a vetéssel s tavaszra kelve silánynak, fejletlen-nek, ritkának találjuk buzánkat, egy kis chilisa-létromozás is helyénvaló lesz, úgy 50—60 kg. per k. hold 2 részletben elszórva mint fejtrágya. Ha elegendő tavaszi és nyári csapadékra szá-míthatunk, mint az a Dunántul s a magyaror-szági felvidéken többnyire meg is szokott lenni, (hol még erdőkoszoruzta hegyek szabályozzák az esőzéseket) nem is kellene külön takarmány-répát vetni, elég volna a tarlórépa termelése, mely kitűnő takarmány, csak valamivel több kell belőle, mint a takarmányrépából; el is áll, ha gondosan raktározzuk rakványokban, ujevíg s elfogyasztása után zsombolyázott vagy vermelt csalamádét lehet helyette etetni ugyanoly ered-ménnyel, ha pótoljuk a hiányzó fehérjét abrak-kal. Tolnai németeinknek a kalászosok tarlójába vetett sűrűkukoricza sokszor oly pompásan si-kerül, hogy élvezet nézni, de láttam már olyan uradalmat is, mely a gabona lekerülte után sekély tarlóbuktatást adott földjének, ezt 4 hétre követte a középnyelvszántás és korai sűrű roz-svetés takarmánynak, mely május 15-ig elfogy-ván, azonnal trágázást a táblát s csalamádé tengerivel vetették el, így huzván egy rókáról két bőrt. Tehát ezt is lehet, csak a módját kell tudni. Rendes káposztarepeze után is, ha nem buza az utóvetemény, vethetni csalamádét és ezt kövesse a tavaszi káászos. Azon már régen tul vagyunk, hogy ugarba vessük a repczét, még

a zöldugar, vagyis takarmány utáni vetés sem szükséges, vettem már buza, rozs, árpa, sőt zabtarlóba is repczét s jó termést adott az Isten, csakhogy a trágázás kellő mérvét megadtam neki. Hogyha sok takarmányra van szükségünk s e mellett luczernát is óhajtunk létesíteni, úgy tehetünk, mint R. J. bátyám cselekedett a Sz-ben, ritka sorokban vetette a takarmánynak szánt tengerit s közibe a luczernamagot, a csalamádé kukoricza vékony száru volt s alig fejlődött két arasznyira, már kezdte etetni, volt is olyan jó luczernája utána, hogy 6 esztendeig nem kellett másról gondoskodni. Egy másik gazdatárs za-bosbüköny közé vetette el a luczernamagot s nehogy e kitűnő takarmány megfulladjon a buja büköny alatt, már bimbózáskor kezdte kaszál-tatni s mint zöldeséget etette fel, de kapott még abban az esztendőben 2 gyapjat a luczernából is. Gipszezés, meszezés, méziszap (a czukor-gyár ingyen adja) a luczerna, vagy a hol jobban diszlik a baltaczim s ezt vetik, ez alá avagy mint fejtrágya, kitűnően hat s társítva a rendszeres fogasboronálással, ezen évelők életét meghos-zsabbítják. Mint különlegességet megemlítem azt is, hogy réti földbe korai repeze avagy takar-mányrozs után frissen trágázott talajba vetettek kendert is jó sikerrel, mely után az őszi kalászos is pompásan diszlett. Azt is láttam, hogy igen korán (április elején vetett székely tengeri julius közepére megérett (hisz 90 naposnak hívták, de azért 105 nap kellett beérédéséhez), aztán meg-trágázták a földet s még a hó végén újból ilyen kukoriczát vetettek bele, mely szinte megérett november elejére, de bizony ebben már volt sok lágyszemű is, mit a lovakkal és sertésekkel kellett frissiben feleltetni, mert a görében meg-penészedett volna. Csak illusztrálni akartam ezzel azt, hogy nálunk is lehet 2 termést elérni ugyanazon növényből, nem kell ezért Egyiptomba menni. Az nem is olyan ritkaság, hogy két ta-karmánytermést huzzunk ki egy év alatt a talaj-ból, hisz a fentemlítették kivül lehet zabos-büköny után csalamádétengerit vetni vagy ha ezt korán vetjük, utána még a hajdina, csibehur, mustár, tarlórépa, köles és muhar elég jó ter-mést adhat, ugyanezeket lehet még takarmány-rozs után is vetni.

Egyszó mint száz: ha kellő minő- és mennyi-ségű trágákkal rendelkezünk s azokat kellőleg alkalmazni el nem mulasztjuk s e mellett ele-gendő igavonónk van, hogy a kívánt sok munkát jól és gyorsan kellő időben végezhessek, no meg

▼▼▼▼▼ TÁRCZA. ▼▼▼▼▼

A nyalka vasashadnagy atyja.

Irta: Adácsi.

— Freskó. —

A nyalka vasashadnagy atyja, Varjas Barna, tagbaszakadt gazdag magyar paraszt. Haja, arcza barna; harcshabajsza kajla; nyaka, karja vas-tag. Falva nagyja s apraja azt tartja, azt vallja: Varjas tapasztalt nagy gazda s nyakas, hatolmas basa. Van 60 barma, vastag gabaasztagja, ma-gas szalmakazla s hat akla. Van abban tarka szarvasmarha, barna arabkancza, faggyas, gyap-jas anyafalka magyar raczka s szarvas, szarvat-lan bakja, agyaras kanja, fajtakakasa, kacsacsap-tja, malacza, agara. Van garmatban garasa, aranya s na! van galambja: Szada Aranka...

A tanya harangja hajnalban, nappal a gazda hangja. Hajnalra azt szavalja: Talpra hanyag magyar! Nappal: Rajta satnya banda! Csak hatra-vakra kamasz! Hagyadd abba mamlasz!...

Hallgatja azt hasalva Garas, az agg bacsa s talpra pattan. Nyakas nyaffant, a falka zavarban a szabadba szalad, hajsza tart. Garas bacsa kamasza pattantva, nyakas kaffantva hajtja az avarra.

Karczag Antal bajsza pamacs, kabakja tar, nyalka kalap takarja... A vasat — vasalja csa-varnak.

Bakkancs, dagadt karral lassan, szaggattan vakar. A hasas barnakancza aggasztja. Gyatra a tapasztalata. (Bakkancs tavaly baka vala.) S a kancza, ha vakarja — harap.

Makra, a vajda, habarcscsal falat rak. Masza-tos Ganaj Kata tapaszt. Ha a vajda faragatlan basz-hanggal dalba kap, Kata kaczagja.

Kalamajka Panna vaskatlanban nagyban ka-var s nyalja a kanalat. Vak Magda, ha gyakrab-ban rakna, fujva a paraszat, a gazda hamarabb kanalazhatna. Hajnalban Varjas gazda darabka avast kap csak vakarcscsal.

Zsazsa a pitvarban dagaszt; Kancsal Marcsa, rajta vastag kaczbajka, Aranka ablaka alatt varr. A gazda lankadatlan kara vasal, vakar, tapaszt, dagaszt, varr.

Kasza szabadal, kapa a talajba harap... Csak Aranka hallgatag, baja van. Vaczka takaratlan. Takar, ha akar s akar, ha — fagy.

Hallga! Harsan a hangja:
— Dada! (Marcsa hajdanta dajka vala, rajta maradt.)

— Parancs!
— Adj hamar szappant.
— Marcsa!
— Parancs!
— Adsza hamar vajas karajt.
Jaj, a lanyha, bamba. A sajt — marad!
— Jaj, szaladva szaladok. Nagy haragban az Aranka, harsan a parancsa.

— Kancsal banya!
— Parancs!
— Van narancs? Pancs?
Varjast aggasztja Aranka haragja. Halkal jajgat:
— Arany madaram, galambka Aranka! A kan-csal banya nagyot hall.
— Hallgasd szavam...
Ah, a latra, a gaz!
— Hallgassak?! s az a sz... ha... — Csapja az asztalt, zokogva kaczag.
Varjas hallgatva baktat a parlagra.

Fekete béresgyerek délben kézbesít két levelet. Egyike expressz. Nézegeti czimzett. Ez Ke-rekesé. Feltöri pecsétjét. Benne ezen üzenet:
„Feleségem Emerrel dinnyét vet Neked, mert esperesnél dinnyét szedtek. Edd meg tel-jes egészségedben, békességben.

Szerető ecséd:
Kerekes.”
— De kedves emberek, — jegyzi meg s kezébe veszi, vesztét sejtve, gyereke levelét. Így ír:
„Kedves Öregem!
Ne ijedj meg, ne neheztelj s ne feleselj ve-

lem. Nem szeretem, mert mitsem segít. Bele-estem, benrekedek, ha ki nem kezmereg-hetek. Ezredesem nem szereti ilyféle szegény legényeket, kik nem fizethetnek! Régi né-met nemzedékbeli gyereknek is nemrég ki-tette szürét, mert nem fizethetett. Kérlek küldj pénzt! Még pedig expressz, két ezres éppen elég lesz. Megfizetem mielőtt ezredes leszek.

Szeretettel:
Szerencsétlen gyermeked.

Felsivit: A rabló, gyilkos, haramia!
Nem tisztos embernek, veszett ebnek fia.
Rossz annak tüdeje és gonosz a mája!
Azt hiszi, hogy pénzem a Csáky szalmája.
Nem azért gyöttrődöm, nem azért kaparok,
Hogy elverjék pénzem, léha hadnagyok!
Betoppán Aranka selyem viganóban,
Rangos egy perszóna, ez a lány valóban.
— Mi az ördög lelte, hogy így kiabál?
Bent az ebédlőben a leveses tál.

Jajgat, sir-ri, mint a zálogos tehén,
Jaj a fiam — mondja — tul nem élem én...
Fogja a levelet, átfutja sebtében,
Pajkosan felvillan ragyogó szemében:
Miért adta fiát nyalka katonának?
Adta volna inkább koldulóbarátnak?!
Telve van zsebében az a bugyelláris,
Hamar a két ezrest, no lám, itt van máris.
Én a telegráfon azonnal elküldöm —
S most lóduljon, hogy a leves ki ne hüljön.
Szomoru a gazda, fejét csóváltatja,
De bort hoz Aranka ezzel csalogatja.
Tölt neki — mondván — tartsa a poharat.
Földvidul a gazda, kaczagván nagyokat,
S nőtáznai is kezd már: Zavaros a Tisza.
A hogy szürsölgetve, azt a jó bort issza,
Mondja most Aranka: Dinnye van a háznál:
Jó lesz az magának ilyenfajta láznál.
Most már hozok papírt, tentát, kalamárist,
Irjon Kerekesnek! lám, elhoztam máris.
Olyan volt a gazda, mint a dühödött ártány,
De most mintha volna, szelid kezesbárány,

van pénzünk minderre s a sok mindenféle elvetendő magra és az esetleges gép s eszköz-szükséglet kiegészítésre, meg a sok alkalmazott munkás fizetésére, akkor az örökzöld elmélet nem valami lehetetlenség. Kinek *mersze* és *pénze* van próbálja meg. Hiába, a gazdasághoz három dolog kell, mint a háborúhoz Montecuccilliként, pénz, pénz és pénz.

A rétek elmohosodásáról.

Irtá: *Legány Ödön.*

A rét értékes takarmánynövényeinek számtalan ellensége van, amelyek azáltal, hogy azoknak elterjedését és teljes kifejlődését megakadályozzák, a rét termését úgy mennyiségileg, valamint minőségileg tetemesen csökkentik s végeredményként a rét jóvelmezőségét apasztják. A rét ellenségeinek csoportjába tartoznak a gyomok is, ami alatt olyan növényeket kell értenünk, melyek a jó réti növényeket kiszorítják, azoktól a növényi tápanyagokat elvonják s takarmányértékkel nem bírnak. Ezek közül a legáltalánosabban ismertek a réti mohok, amelyek ellen már igen hosszú időn át különböző védekezési módokat ajánlanak, de melyeknek legtöbbje csak rövid időre tasznál. Hogy a réti mohokat végérvényesen kiirthassuk, ismernünk kell először is az okot, a mi azok fellépését és elterjedését elősegítette, s amint ezt kikutattuk, csak akkor foghatunk hozzá annak irtásához, úgy hogy mindenekelőtt megszüntetjük az elősegítő okot. Mivel pedig ez többféle lehet, azért a védekezési mód is más és más lehet.

A réti mohok a száraz talaju réteken épen úgy előfordulhatnak, mint a nedvesen, de ott nem azokkal a mohokkal találkozunk, mint emitt. Kísérletek alapján megállapították azt, hogy a mohok tápértéke igen csekély, mert fehérje tartalmuk nehezen emészthető. Különbösen sem valami izletes növények, rendszerint olyan anyagot tartalmaznak, a mi az állatnak kellemetlen. Azt is megállapították, hogy a réti mohok sok világosságot igényelnek. Ez pedig fontos, mert ebből megmagyarázható az, hogy a mohok miért díszlenek és terjednek el különösen azon helyeken, a hol a jó réti növények valami oknál fogva csak színlődnek s megfordítva, miért nem tudnak nagyobb mértékben fellépni ott, hol a réti növények szépen díszlenek? Eszerint a gazda legegyszerűbben és legbiztosabban úgy védekez-

hetik a rétek elmohosodása ellen, ha a gyepet folytonosan sűrű záródásban tartja.

A rétek elmohosodásának oka lehet többek között a talaj tulnedves állapota. Ilyen talajban a kémiai folyamatok normális módon végbe nem mehetnek s ez a körülmény a magasabb rendű növények fejlődését megakadályozza, de nem úgy a mohokét. Ezek épp ilyen viszonyok között terjednek el a legbiztosabban, a talaj felületén sűrű bevonatot képeznek, emiatt levegő és meleg a talajba nem juthat s mert szivacs módjára igen sok vizet tudnak felvenni és magukban tartani, azért a talaj elsavanyodása bekövetkezik. Hogyha tehát a rét elmohosodásának okát a talaj tulnedvességében találtuk, akkor elsősorban és alkalmas módon a fölös nedveségtől kell a talajt megszabadítani. Ezzel kapcsolatban gondoskodnunk kell a talaj savtalanításáról, a mit meszezéssel érünk el, nagyobb sikerrel akkor, ha a területet ekével és boronával megmunkáltuk. Különbösen mészszegény talajon van szükség meszezésre. De ezzel még nem merült ki az összes munkánk! A magasabb rendű növények erőteljes fejlődését kell már most elősegítenünk, azzal, hogy a rétet megfelelő módon trágyázzuk, mert ha ezt elmulasztjuk, akkor idők múltán ismét elmohosodik a rét, dacára annak, hogy a fölös vizet elvezettük s a talajt savtalanítottuk. Ekkor azonban már a talaj soványsága lesz az oka a rét elmohosodásának.

Elmohosodásra hajló réteken a káli- és foszorsav tartalmu műtrágyák használata kétszerezsen is indokolt. Dr. Oldenburg a rétek elmohosodása ellen végzett kísérleteinél káinitot, 40% os kálisót és Thomassalakot használt s azt tapasztalta, hogy azon helyeken, a hol káinitot vagy 40% os kálisót szórattak ki, ott a moha elsárgult s csakhamar tönkrement a kálitrágyák maró hatásánál fogva. S mert ott a füvek és herefélék erőteljesebben fejlődtek, ezek a mohától a szükséges világosságot elzárták, a minek következtében a moha eltűnt.

Egyedül a Thomassalak nem ölte ki a mohokat, de elősegítette a réti jó növények buja fejlődését s ezek a mohát elnyomták. Legkitűnőbb hatással volt a Thomassalaknak kálitrágyákkal együtt történt alkalmazása. Több magyar gazda is biznyságot tehet arról, hogy a műtrágyáknak rendszeres alkalmazásával sikerült a rétről a mohokat kiirtani. Ismétlem azonban, hogy egyedül ettől csak ott várhatunk eredményt,

a hol a talaj soványsága volt az oka a rétek elmohosodásának.

Elmohosodott rétekre, műtrágyák helyett ajánlják a vasgálicczal kezelt trágyalének használatát is. Ezt azonban részünkről nem tanácsolhatjuk, mert a vasgálicz vastartalmánál fogva a trágyaléghordóban fekete csapadékot képez, mely nemcsak a mohokra, de a jó növényekre is ártalmas. Egymagában a vasgáliczot használni olyformán, hogy abból kora tavasszal, boronálás előtt 150—200 kg.-ot szórunk le kat. holdankint, ugyancsak nem ajánlatos, mert a vasgálicz nem tud állandó hatást kifejteni, csak egy évig használnál, a következő esztendőben a rét ismét elmohosodik.

A rétek kifogástalan boronálásával is irtjuk a mohokat, de csak akkor eredményesen, ha az ápolás hiánya okozta a rét elmohosodását. Mivel pedig a rétek elhanyagoltsága a talaj soványságával rendszerint együtt jár, azért csupán boronálással megszabadítani a rétet a mohóktól nem igen lehet. Ugyanis boronálással a rét elmohosodásának okait (tulságos nedvességet vagy a tápanyaghiányt) megszüntetni nem tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy boronálással nemcsak sok mohát tépünk ki, hanem a levegőnek és trágyaszereknek behatolását a talajba könnyebben biztosítjuk, miáltal siettetjük a füvek gyors növekedését. A borona olyan réti eszköz, mely ezért sem nélkülözhető, különösen a kötött talaju réteken nem.

Gyomirtás aratógép segélyével.

A sarló vagy kaszavágás alkalmával a gabonák között levő érett gyomok magvai rendszerint kiperlegnek s elszóródva a talajon maradnak, miért is a tarlóbuktatással kell a gaznövények továbbterjedése ellen védekezni. Másként áll azonban az eset, ha marokrakó vagy kévekkötő aratógépekkel vágjuk le a gabonáinkat, mert ezekhez, mint mellékelten bemutatott két ábrán látható, hozzá csatolunk gyommagfelfogó fiókokat, melyekbe a gépkések s hártó gereblyék, illetve motollák okozta rázkódások folytán kihullott gyommagvak esnek. Természetesen a mint észre veszi a kocsis, hogy már majdnem tele van a fiók, azonnal ki kell annak tartalmát egy készenlétben álló zsákba üríteni s a fiókot újból felerősíteni az aratógépre, ez okból a fiókok le és felrakása legyen könnyű, egyszerű, gyorsan végezhető. Megjegyzendő, hogy rendszerint a gyom-

Mert minden bujának Aranka az írja,
Nekigyürközik és — nagybetűkkel írja:

„Gyöngyöm!

Dölös földön nőtt, lödörgő, ödöngős csöszkölöktől vött vörös bögyös körkörös zöld görög tökökötök lötyögős lécsősön esőtörtökön jött. Ötször, sőt többször köszönöm. Öröm, sőt gyönyör közt szörpölöm. Nőttön növe tömlön hőmpölygő özönt önt s göröngyös földön gödröt köröl.

Bátyád.

U. i. Gyöngyöm szöszke Böske körösztlányomat köszöntöm. Irásomat meg ne mutasd ám: mert megharagudna rám. Nyulat, foglyot lövök, jövő héten jövök.

A főntebbi “

Gondolja a gazda, immár benne vagyok,
A sógornak szintén írni most akarok.
És írja:

„Jó sógor!

Óborod — jó bor s jól mondd: lopos horodból olykor-olykor jó kortyot! Homlokom forr, Domokos oly sok gondot okoz . . .!

Óh, boldog sógor! Tódorod otthon szorgos-

kodó, gondolkozó, jó spóroló. Domonkos kóborló, bolondos, tokjókos. Gonosz csont. Lóspóroló s folyton ott bolyong, hol koczka forog s kokottok. Koros vagyok. Orvosom korhol, hogy robotolok, létok s oly olesón kosztolok, hogy sokszor gyomrom korog.

Mondta a doktor, hogyha folytatom, elpatkolok. Nálad panasolni fog, nohát magam gyónok. Szomszédom, a gróf nyomorog, szoritják az adósságok. Nálam nagyon lóg, mert nem akarom, hogy portáján szóljon a dob, mindig prolongálok. Van a grófnak egy szépséges kisasszonya. Nagyon jobban van velem, csak úgy hív, hogy édes bácsi.

Megtetszett neki a Domonkos fényes sisakja is, mely úgy fénylik, mint az atkári torony! No, meg talán kis pörge bajusza is, melyről azt mondják, hogy nincs fiatal leány, a ki bele nem bolondulna.

Mit gondolsz, sógor? Ha ez a fiu főhadnagy korában, katonagálában, az árnyékos park egyik zugában azt találna neki mondani: „Gróf kisasszony! Tegyük össze, a mink van és élünk együtt boldogan“ . . .

Valjon nemet mondana a parasztnábob nyalka fiának és nem gondolna-e arra, ha fiam nem szoríthatja magához jó szoroson, magam az apját szoríthatom agyon. Azért kurgatók s azért sajnálom fiamtól a fölösleges garast, mert azt akarom, hogy ha szemembe találna vágni, hogy apja paraszt, én nyugodtan vissza vágassam: Nos, hát az apósod — gróf.

Sógorod Varjas.“

Most belép Aranka és örömmel látja,
Sem bor, sem irásból: mi sem maradt hátra.
— Meg van elégedve? — Ilyen kérdést térszen.
— Mög! — feleli a gazda, — de még nem egészen.

Ezt a freskót, a hogy birtam,
Az adácsi parkban irtam.
Ebben a rut esztendőben —
Főleg a, e, i, o, ő-ben.
Lelkem szomorúságában:
Disznóparé árnyékában . . .

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gézekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

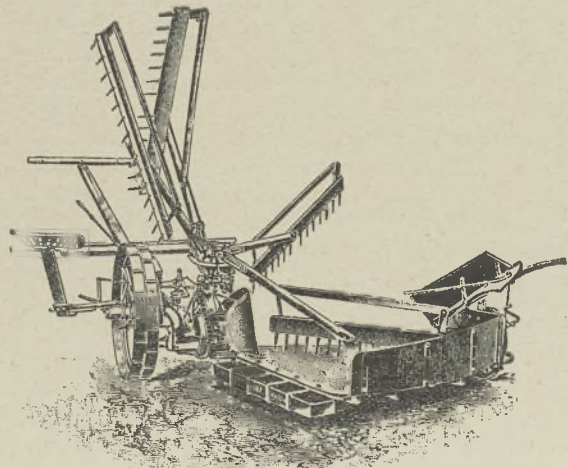

magvakkal együtt kipergett gabonamag is hull majd a (ládikákba) fiókokba, ezt az egész keveréket legcélszerűbb megdarálva s esetleg még meg is párolva, etetésre felhasználni. Végül figyelmeztetjük gazdatársainkat, hogy ezen berendezés daczára is lesz a tarlónyomog, mert hiszen a szél, madarak, rovarok, v. d. stb. is csak vert ki néhány szemet, tehát a szóbanforgó eljárás csak gyérités s a tarlóbuktatásnak nem szabad elmaradni, ha a gyommentesítést a tökéletesség fokára akarjuk emelni és hogy ha a talajbeeredés s talajnedvesség conserválás ellen nem akarunk vétkezni.

A műtrágyázás eddig ismeretlen módja.

Irta: Dr. Barna Balázs.

Az a csodás munka, a melyik a növények belsőjében a táplálóanyagok felvétele és feldolgozása közben végbemegy, daczára a széles-alapu, nagyarányú kutatásoknak tökéletesen

102-ik ábra. Marokrakó aratógép gyommaggyűjtő fiókkal.

még ma sem ismeretes. A különféle, igen gyakran rendkívül tetszetős, hypothesisok egyike sem megtámadhatatlan s a tudományos körök nagymértékben foglalkoztató problémák napról-napra újabb meglepetésekkel szolgálnak. E kutatások eredményei a mai modern mezőgazdát, a ki főként a növénytermelésre fekteti üzemet, kiváló módon érdeklik. Addig míg a gazda nincs tisztában a növényélettel s legalább nagy vonásokban nem ismeri az élettan alapelveit, a növénytermelést, a mai kor igényeinek megfelelően, nem üzheti. A különféle intézmények, a melyek arra a célra létesítettek, hogy tudományos kutatásainál főként a gazda érdekét szolgálják a nekik kijelölt utakon hatalmas lépésekkel haladnak előre s mezőgazdaságunk utóbbi évekbeni örömdetes fellendülése, jórészt ezen intézmények számlájára írható. Ezek sajnos még sok idő múlva érik el azt a magaslatot, a melyen a hasonló németországi intézmények vannak s így a nagyon is kötött viszonyoknak megfelelően nem fejthetik ki működésüket olyan arányokban, a melyben változott viszonyok között megehetnek és annak idején meg is teszik. Biztató az, hogy ma is van már olyan kísérleti intézményünk, a melyik egész Európa elismerését vívta ki s tanulmányozás céljából a művelt világ minden részéből felkeresik.

A „Wiener Landw. Zeitung f. évi 98-ik számában” „M” közli Dr. Hiltner, a müncheni „Agric. Botanische Anstalt” igazgatójának, igen érdekes kísérleteit a különféle trágyázó oldatokkal történő permetezésekről. Hiltner évek

óta kísérletezik abban az irányban, hogy a különféle növények képesek-e megfelelő tápláló vagy mérgező anyagokat a leveleken keresztül fölvenni. E kísérletek eredményei rendkívül érdekesek, annál inkább, mert egyrészt a ma annyira aktuális burgonyával történt.

Általánosan ismert dolog, hogy a „Lupinus”-félék a mészdus talajon s a kelés után aránylag rövid idő múlva tönkremennek. Hiltner ilyen talajba vetett növényeket 0.5% vasgálicz oldattal permetezett s a növények a permetezés után teljesen normálisan fejlődtek, virágot és termést hoztak. Feltehető, hogy a vasgálicz részben a permetezés alkalmával, részben a levelekről a talajba jutott s így érvényesítette kedvező hatását. Igen, de azok a növények, a melyek a vasgáliczot a talajba, mint trágyát kapták, annak daczára, hogy nagyobb mennyiségű vasgálicz jutott így a talajba, a fenti hatást nem mutatták. A vasgáliczot tehát a növény levelein, illetve a zöldrészekben keresztül vette fel.

Igen érdekes Hiltnernek a burgonyával végzett kísérlete. Mészdus talajon teljesen egészséges „Prof. Märker” s a levélfodrosodásban erősen szenvedő „Magnum bonum”-ot permetezett különféle anyagokkal (vasgálicz, tiszta mészrézmész, kainit stb.) s a „Magnum bonum”-nál a kainitnak csodás hatása mutatkozott. Sajnos a cikk közlője ezt a hatást nem írja le, de valószínűleg a levélfodrosodásra vonatkozik.

Kísérleteit nemcsak a szabadban végezte, a hol a permetezés alkalmával feles mennyiségű anyag kerül a talajra, hanem tenyészedényekben. Ezeknél az anyagot vagy poralakban a levelekre porozta, vagy mint oldatot ecsettel vitte a levelekre. A nitrogén tartalmú trágyaanyagoknak nem volt hatása, valamint kétséges volt a hatás a fosfortartalmuaknál is; de a kálisók minden esetben pozitív eredményt adtak s így egészen bizonyos, hogy ezek az anyagok a növénylevelen keresztül nemcsak bejutnak a növénybe, de ott fel is dolgoztatnak.

Tenyészedénybe vetett mustár és sójababnak a zöldanyag sulyhozamát a trágyázás különféle anyagokkal és ecsetelés után lemérte s az eredmény a következő volt:

1. Káli nélkül	15.— gramm.
2. Chlorkálival trágyázva	38.— ”
3. ” ecsetelve	43.58 ”
4. Fosforsavas kálival trágyázva	49.— ”
5. ” ” ecsetelve	51.58 ”
6. Kénsavas kálival trágyázva	45.58 ”
7. ” ” ecsetelve	72.58 ”

A mint a fentiekből látható az eredmény minden alkalommal mutatkozott, mindig az ecsetelés előnyére, de egyes anyagoknál rendkívül feltűnő. P. o. Chlorkálival ecsetelve a trágyázással szembe csak 5.59 grammal nagyobb a termés; de már a kénsavas kálival trágyázott és ecsetelt között 20.000 gramm. Ez az eredmény bizonyos természetű növényeinknél, a melyek permetezhetők, nagyon is biztató és minden esetre szükséges, hogy a gyakorlatban is kipróbáltassék. Hiltner a gyakorlati gazdák figyelmébe ajánlja a szőlőt, dohányt és burgonyát, a melyeknél ilyenformán nagy eredményeket lehetne elérni.

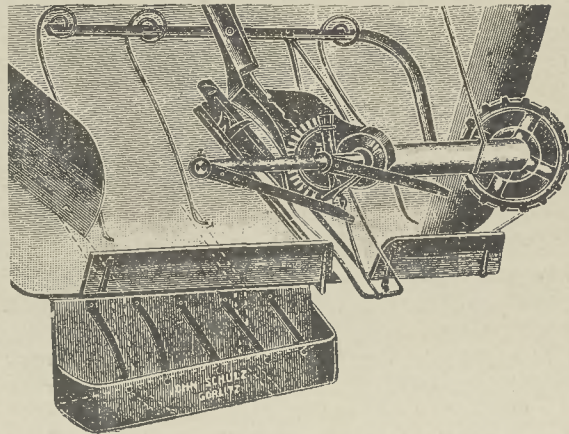
Mi a gyakorlatban már végeztünk hasonló kísérleteket s ajánlom a gazdák figyelmébe, hogy foglalkozzanak ezzel a dologgal s értékes tapasztalataikat annak idején közöljék a szaklapokban. Több szem többet lát s a „több termelés” elve csak ilyen módon szolgálható.

A foszfát telepek hazái.

Irta: N. D.

A statisztikai egybeállítások szerint 1895-ben 29.1 millió 1905-ben 43.7 millió q, és 1910-ben

54.5 millió mmáza szuperfoszfátot készítettek Európa összes gyáraiban — s ebből az óriásnak mondható mennyiségből Németországra 18 millió q, Franciaországra 16 millió q, Angliára 9 millió q, Belgiumra 4 millió q, Olaszországra 2.5 millió q, Ausztria-Magyarországra 2.5 millió q, a Skandináv államokra 1 millió q, és a többi európai országokra — Oroszországon kívül — összesen szintén 1.5 millió métermáza jutott. Oroszország fogyasztása 3—4 millió q-ra becsülhető, a statisztikai adatok erről hiányozván. Ennyi foszforsavat használt tehát föl a vén Európa agrikultúrája a folytonos termeléssel elvont talaj-tápepó pótlására. Kolosszális mennyiségek ezek, holott pedig ebbe a számba nincsenek beleszámítva az egyéb foszforsavat tartalmazó, Thomassalak, Guanó, továbbá a salétrom és kálium tartalmú műtrágyák, úgy hogy összefoglalva, jóval a 100 millió métermáza meghaladó mennyiségre becsülhető egész Európa mezőgazdaságának műtrágya fogyasztása.

103-ik ábra. Magfogó egy kéveköti aratógéphez.

De mi is lett volna Európából, ha a műtrágyák nem állanak a mezőgazdasági technika szolgálatába? Megközelítőleg legalább 100 millió métermáza gabonafelcsitje volna állandóan, a melynek fedezését csak idegen világrészekből kellene remélnie, természetesen jó borsos áron. El lehet mondani azt is, hogy a műtrágyák felkarolása és alkalmazásuknak terjedése, továbbá a tengerentuli új területeknek bevonása a termelésbe, így összetalálkozva, egy századra kiható krízisbe döntötte az európai mezőgazdát. Az európai államok többé-kevésbé kimerült földjeire immár nélkülözhetetlenek voltak a műtrágyák, de a szüzsies ősföldével bíró országok, mint hazánk, Románia és Oroszország, majd hogy a zsirjukban nem fuladtak meg miatta; és lehetséges lett volna-e a konzumens államoknak az agrár-védő vámok eszméjére még csak gondolni is, hogy ha nem biztatta volna őket az a tudat, hogy a termelést fokozó eszközök birtokában függetleníthetik magukat az exportáló államoktól? Ime, előttünk van Franciaország példája, mely már évek hosszú sora óta majdnem teljes egészében fedezni képes a buzaszükségletét, a hogyan ezt Grandeau még 1888-ban, látnoki szemmel látva a jövőbe, előre megjósolta. Előttünk a németek példája, a kik két évtized alatt megkésztették termelésüket s előttünk állanak a belgák rekordtermelési eredményei, a kik a műtrágyák segítségével bámulatot keltő terméseket csikarnak ki földjeikből.

A foszfortartalmú trágyák nyers anyagául szolgáló foszforitok tehát ma már állandó és folyton fokozódó kereslet tárgyát képezik. Milyen csapás Magyarországra, hogy foszforit telepei nincsenek és mily nagy áldás azokra az országokra, a melyek ezekben bővelkednek!

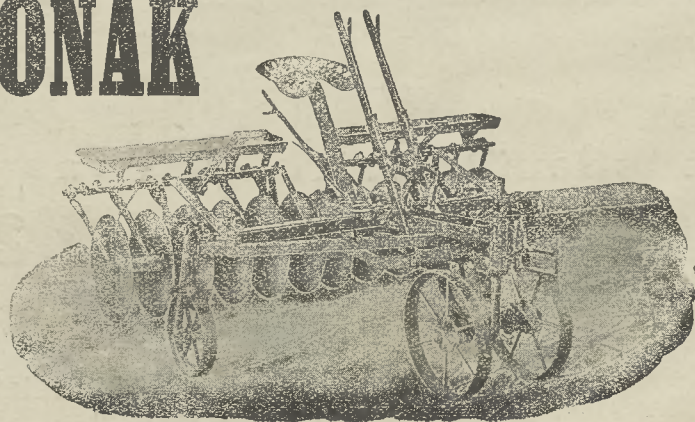
McCormick TÁRCSÁSBBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legerősebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98.

Egy jó foszforitbánya ma többet ér, mint a leg-gazdagabb aranybánya, mert ez nagyon sok aranyat hoz az illető országnak. És melyek azok az országok, a hol ezt a becses anyagot találják és a honnan nekünk is importálni kell? Legelől áll az Amerikai Egyesült Államok Florida állama, a honnan 1895-ben behozták Európába 4,255.000 q-t s 1905-ben 7,600.000 q-t. Utána következik Franciaország 4.5 millió, Belgium 3.5 millió, Algír közel 2 millió és végül Norvégia és Kanada egyenként mintegy 5—600.000 q évi termeléssel. Négy főforrást lehet tehát megkülönböztetni: Az Amerikai Uniót; Franciaországot a Somme medencével, Belgiumot a monsi és liegéi medencékkel és az afrikai Algirt, Tunisszal.

Ezek közül a francia Somme-vidékiek immár a kimerülés stádiumában vannak. Még néhány esztendő és nem fogunk róluk többé beszélhetni. A kutató francziák azonban a közelmúltban ráakadtak a Pyreneékben újabb gazdag foszforit-telepekre s ha az ezekhez fűzött remények megvalósulnak, akkor Franciaország folytathatni fogja a kincsnek bányászását egyelőre beláthatatlan időknél át. A belgiumi foszforit telepek kimerülése talán még előbbre van, mint a sommei telepeké s ehhez járul még az is, hogy alacsony százalék foszforsav tartalma is van a belga foszforitoknak.

Nem marad tehát számottevő forrás egyelőre, csak kettő. Az algír—tunisi és az amerikai telepek. Annyira áll ez, hogy Franciaországnak, a mely azelőtt exportálta is a nyers foszfátokat, most már importálnia kell, az igaz hogy csak Algírból, a mely pedig francia gyarmat, sőt több, a középtengeren túli Franciaország. Az amerikai telepek Floridában, Georgiában, Karolinában és Tennesseeben igazán amerikai gyorsasággal és méretekben szolgáltatják a foszfátokat. 1890-ben még csak 270.000 q-t tett ki az export Európába; 1894-ben ekkor már 525 millió q-t vittek ki, a mi azután 1896-ban, az algíri és tunisi foszfáttelepek felfedezése s azok termékeinek forgalomba hozatala után visszaesett 5 millió q-ra. Az afrikai foszfátok piacra kerülte miatt ugyanis a foszfátárak annyira leszálltak, hogy e miatt Amerikában több bányát kénytelenek voltak üzemen kívül helyezni és akkor nálunk a vízben oldható foszforsav kilogramma 38—40 fillerre hanyatlott le. Most, a mint tudjuk, az 52—54 filleres árak dominálnak s nincs is arra remény, hogy az árak alábbszájanak egyrészt, mert a szükséglet évről-évre rohamosan fokozódik és másrészt, mert az amerikai és afrikai teleptulajdonosok kartellbe lépven, a termelést szabályozták, a minek segélyével sikerült az árakat felhajtaniok és állandósítaniok.

A karolinai és floridai foszfátok közepesen átlagosan 90% foszforsavas-mész tartalommal bírnak, tehát magasan titráló foszfátok. Ellenben az algíriak átlagos titrálása csak 67—70 százalékos. Bár még ez is elég szép tartalomnak nevezhető.

Észak-Amerika telepei közül a kanadai telepek apatit-fészkekből állanak az arctikus alkatu és képződésű hegységekben, éppen úgy, a mint az itt-ott Norvégiában is előfordul. South-Karolinában, Charlestown mellett 4—5 nagy vidék terül el, melyek folyóvizekkel lévén átszelve, az elszállítás olcsón eszközölhető. A foszfátok egy

része a vizek medrében fordul elő és ezeket River-foszfatoknak nevezik, ellentétben a másik fajtájú és eredetű foszfátokkal, a miket Land-foszfatoknak neveznek. Ez utóbbiak 120—150 centi vastagságu padok alakjában jönnek elő a legifjabb quartár képződményekben, a mik akkor állottak elő, midőn a harmadkori tengerek a vidékről elvonultak. 1—6 méter magas földréteg borítja e foszfát padokat s a legtöbb helyen a fedőréteg 3—4 méter. A rétegek a következők: legfelül fekszik egy fekete savanyu televényréteg, mintegy 2 láb magasságban; ez alatt 2—4 láb vastag homokos agyag van, ezt követi egy ugyanolyan vastagságu quarczos agyag és egy vékony vastartalmu homok; és ekkor jön a foszfát-pad, a mely márgán fekszik, a mely utóbbi szintén becses anyag és mintegy 700 lábnyi mélységben képezi Karolina és Georgina alsó rétegeit. Ezen márgák felső rétegeiben még meglehetősen sok a foszfor, néhol 14%-ig is terjed, de ezt már nem bányásszák.

A River-foszfatok a folyók medrében fekszenek, részint tisztán, részint iszappal borítva és rendszerint összefüggésben a Land-foszfat rétegekkel. E rétegeket a víz folytonosan nyaldosván, nem olyan gazdag összetételűek, mint a land-foszfatok. Színük a foszfátoknak kékes-szürke vagy piszkos-szürke. Találhatók pedig bennük csigák és csontmaradványok is bőségesen.

A geológusok ezen foszfáttelepek előállítását a következőképp magyarázzák: A 700 láb vastag márgaréteg, mely az Egyesült-Államok keleti (atlanti) partvidékén South-Karolinától Georgiáig húzódik és a melyen a foszfát-padok fekszenek, a legrégebb Eocénhez tartozik s London és Páris tertiár formációjával korrespondál. A mikor ez a márgaréteg a tenger fenekére lerakódott, elkezdett a mostani keleti partvidék emelkedni s csak sekély vizek hullámzóttak rajta, a mikben gazdag Moluska-fauna találta föl kedvező létfeltételeit. Ezek elhalásuk után hátrahagyták vázukat. Ugyanakkor különféle cetek és más hal-fajok szaporodtak ott el, a mit sok megmaradt fog- és csontváz igazol. Ezeknek holt-maradványai is gazdagították a moluskák maradványaiból előállott foszfortartalmu iszapot. Ez a pliocén és pleistocén korban történt.

De találhatók még a padokban őskori négy-lábu állatok maradványai és coprolithok is, sőt mi több, emberi csontvázak is. Ezen lények maradványai a tertiár és quartár korszak közé eső időkben keletkezettek. vagyis akkor, a midőn az a földrész a tengerből végkép kiemelkedett s laguna-szerű tájékké keletkezett, a mikről a sósvizek eltűntek. Végre még jobban kiemelkedvén a partvidék, a quartár formáció rakodott rá.

Azért irtam le ezeket ilyen körülményesen, hogy fölkeltssem a gazdaközönség figyelmét és vizsgálódásokra ösztönözsem, mert nem lehetetlen, hogy nálunk is létezhetnek ilyen foszfáttelepek, csak hogy nem tudunk róluk.

Dél-Karolinában és Floridában a foszfátokat könnyű bányászni. A folyók medréből Baggerokkal szedik ki, a Land-foszfatokat pedig egyszerűen bányásszák. Eleinte csak kézzel, később erre a célra szerkesztett gépekkel, a mik óránként 80 köbméter nyers foszfátot szednek és emelnek ki 3—4 ember kezeléssel és segédkezéssel. A kibányászott nyersanyagot azután

mezei vasutakon a szomszédos égetőbe viszik, a hol kipörkölik, mi által nedvességét és szén-savát veszítve 10%-al könnyebb lesz és így szállítatik el a tengeri kikötőkbe, vagy az Unió szuperfoszfát gyáraiba. Tömérdek szuperfoszfátot fogyaszt maga Amerika is és minthogy a farmerek nem sokat törődnek és bibelődnek a műtrágyákkal, a műtrágyagyárosok már a gyárban különféle salétrom és kálitrágyákkal különféle arányokban keverik és mint cukornád, gyapot, dohány, buza, szőlő stb. speciális trágyákat ajánlják és árusítják, nem lévén különben sem érdekükben, hogy a gazdák bővebben kutassák, hogy mi minden van vagy nincs az ő speciális trágyájukban. Ez egyébként Angliában is így van, sőt nálunk is így volt azelőtt.

A délkarolinai foszfáttelepek kiterjedését 947 négyzetkilométerre becsülik. A floridai foszfáttelepek kiterjedését nincs módunkban közölni, pedig a floridai telepek becsesebbek és jóval nagyobb kiterjedésűek is.

Térjünk most át Algírra és Tuniszra.

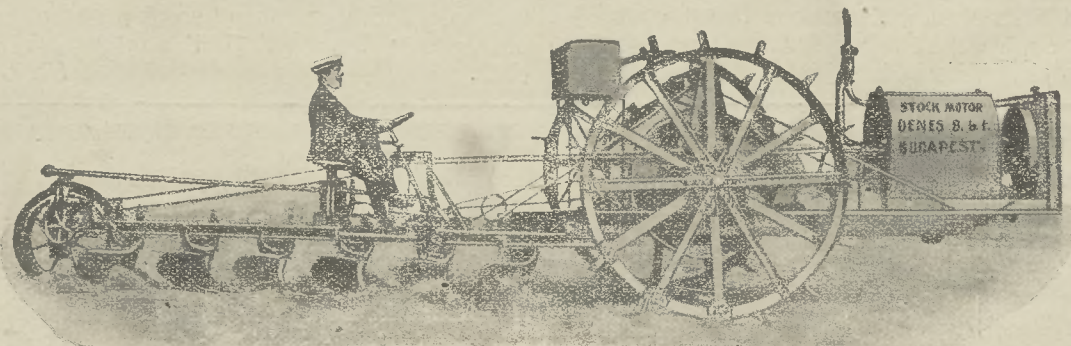
F. Thomas katonai állatorvos és paszionátus geológus fedezte föl itt az 1872—1885 közötti évek folyamán az óriás kiterjedésű foszfát telepeket a Gafsatól Tebessáig húzódó fensíkon. Száz és százmillió tonna nyers foszfát áll itt a világ rendelkezésére. A kiaknázást 1892-ben kezdték meg s azért ilyen későn, mert közlekedési szempontból hozzáférhetetlen volt. Előbb tehát a vasutat kellett megépíteni 250 kilométer hosszúságban a sfaxi kikötőhöz. A gafsai foszfátmezők körülbelül 500 négyzetkilométer kiterjedésűek s megegyezők a tebessával, mindkettő ugyanazon formációhoz tartozván. Átlagos foszforsavasmész titrálásuk 60%.

Hogy milyen nemzeti kincset bír ezekben Franciaország, arra nézve szolgáljon tájékoztató, hogy midőn Merle 1886-ban fölfedezte, hogy a Beauvalban, a Somme vidéken használt téglák nagy foszfortartalommal bírnak s ennek következtében a foszfátbányászás ott megindult, elkezdették a foszfát talajokat és telkeket vásárolni. Egy telket, a melynek területe 1 hektár és 68 ár volt: egy millió frankért vásárolták meg. Egy 0.2 hektár kiterjedésű telekért 30.000 frankot adtak; egy 70 ár kiterjedésűért meg 150.000 frankot.

Ugy Beauvalban, mint a Berthier által fölfedezett orvillei telepeken homok formációkban fordul elő a foszforit és pedig a kréta-időszakból a sénonien formációban. Legfelül van vörös agyag különféle vastagságban és ez alatt a sárgászínű foszforit durva szemcséjű homok alakban. Ez azután krétán nyugszik, a melyben itt-ott tömlős foszforitos homok gyülekedések vannak, 20—80% hárombázisos foszforsavasmész tartalommal. Ugy Beauvalban mint Orvilleben is furásokkal kutatták ki a lelhelyeket és ekkor fogták a bányászáshoz, előbb letakarítva a fedőanyagot és azután lépcsősen a foszforitkincset.

Felsőhajtva száll ajkaimra e kincsek halatára az ige: „Mikor jön el a te országod hozzánk is óh foszforit bányászati?” Ha milliók felett rendelkezhetnék, 100 vagy 200,000 koronás nemzeti jutalmat tűznék ki annak a részére, a ki az első kiadós foszforit telepet hazánkban fölfedezi. Mert lehetetlen, hogy a természeti kincsekben bővelkedő hazánk nélkülöznék a fosz-

Az egyedüli olcsón és jól dolgozó MAGÁNJÁRÓ BENZIN szántógépről

kérjen szakleirást,
rentabilitás számítást,
és árajánlatot

DÉNES B. betéti társaságtól, Bpest, V., Lipót-körut 15.

A géppel naponként 15—20 holdat 10—14" mélységre felszánthat, minek bizonyítására hajlandók vagyunk a gépet próbára leküldeni, ha komoly vételszándéka van.

forit telepeket. Csak hatalmas ösztönzés kellene a szorgos és intenzív kutatásra, ekkor az eredmény sem maradna el soká!

KÖNYVISMERTETÉS.

A Magyar Gazdák Szemléje júniusi száma most hagyta el a sajtót. A folyóirat közli a június 19.-i siófoki nagy gazdagülés lefolyását, az ott elhangzott előadásokkal, előadói javaslatokkal és felszólalásokkal együtt. Különösen kiemelendő ezek közül Darányi Ignác elnöki megnyitóját, a ki beszéde során kiterjeszkedett az aktuális közgazdasági és vámpolitikai kérdések mindegyikére és a kinek a bolgár szerződés-szel szemben kifejtett azon álláspontját, hogy a gazdatársadalom csakis a legtöbb kedvezmény alapján kötendő szerződéshez járulhat hozzá, a nagygyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá. Bernát Istvánnak a nemzeti termelés védelméről, Meskó Pálnak a nemzeti földbirtokpolitikáról, Óváry Ferencnek az értékesítés szervezéséről és Fáy Gyulának a földművesek nyugdíjáról szóló nagyhatású előadásai következik ezután, a melyek nagy érdeklődésre tarthatnak számot a gazdák körében. A felszólalások közül megemlítenő, mint önálló jellegű, rudinai Molnár István előadása a mezőgazdasági postacsomagokról és Bethlen István gróf felszólalása, a ki adatokkal bizonyította az idegen kéz ténfoglalását Erdélyben és a vármegyékhez intézett felhívást a nemzeti földbirtokpolitikai törvény megvalósítása érdekében. Külön cikkben számol be ezután a Szemle a Baden-Badenben tartott szövetségi kongresszusról.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Gazdasági gépész biztosítása.

Egy a folyó évi május hó elejétől életbeléptetett törvény — tudomásom szerint — a gazdaságban állandóan alkalmazott okleveles gépészt a kerületi munkásbiztosító pénztárnál rendeli biztosítani.

Kérem: 1. A munkaadó csak baleset, avagy betegség esetére is köteles-e biztosítani állandóan alkalmazott gépészt?

2. Ha a balesetbiztosításra a munkaadó köteles, úgy kiterjed-e ezen biztosítás a gépészt az év folyamán érhető bármily balesetre, avagy csupán a cséplésközbeni balesetért viseli a kártérítést a kerületi munkásbiztosító pénztár?

3. Mivel tudomásom szerint a kerületi munkásbiztosító pénztárnál többféle fokozat van, úgy a betegség, valamint a balesetnél kifizetendő napijáradékok nagysága szerint, a törvény a munkaadóra bizza-e, hogy mily összeg erejéig biztosítsa gépészt, avagy előírja-e, hogy melyik fokozatba tartozik a munkaadó gépészt biztosítani, s ha igen, melyik fokozat az?

4. Mivel én annak idején, a midőn az új törvény tudomásomra jutott, kérdést intéztem ez ügyben a kerületi munkásbiztosító pénztárhoz, ezideig azonban onnan választ nem kaptam s így állandóan alkalmazott gépészem majd csak jelen kérdésemre kapott válasz alapján a jövőben lesz a kerületi munkásbiztosító pénztárnál biztosítva, kérem, köteles leszek-e a biztosítási díjat már május 1-től fizetni, avagy csak azon időtől kezdve, a midőn gépészem tényleg biztosítva leendő? Szíves választ kér: P. D.

Kérdés. Mi természetű buja talajon?

Kisbirtokomnak egy része rendkívül buja, miért is szeretnék rajta olyan növényt termesztetni, a melyik a talajt alaposan kiéli, hogy a következő években egyéb növények is megterem-

jenek rajta. Melyik volna ez, hogy és miképpen ültetendő?

Egy kisbirtokos.

Kérdés. Gépszijak konzerválása.

Több gazdasági gép szijai hosszabb időn át használaton kívül vannak, p. o. a cséplőgép szijai nálunk szeptembertől július közepéig nem lesznek használva s egyszerűen el lesznek a gép-színbe helyezve a géppel együtt, de ezen nagyon száraz és a forró napsugárnak kitett (deszkabodé) helyiségben, úgy tapasztalom, igen kiszáradnak, megkeményednek a bőrszijak s időelött elromlanak, repedezni, töredezni kezdenek. Nem lehetne-e ezen bajon kenéssel vazelinnel vagy egyéb szerrel, zsírlélével segíteni?

T. E.

Kérdés. Aszalt gyümölcsök készítése.

A delicatessen-kereskedések kirakataiban gyakran lehet látni mesés kinézésű aszalt gyümölcsöket, ilyeneket szeretnék magam is aszalni, ha ez házilag üzve, lehetséges volna. Ki tud róla valamit?

G. B.-né.

Felelet. Dült buza című kérdésre.

A megdült gabonák feltámasztása póznákra, hozzá kötése, igen is kifizeti magát, csak legyen erre a célra elegendő munkás. Tehát nem osztom S. Mező Károly nézetét, ki — úgy látszik — ezt gyakorlatilag nem is próbálta, vagy ha igen, nem volt a munka keresztülvitele tökéletes. Én igen is kipróbáltam s ha tehetem meg is ismétlem mindannyiszor. Nem áll tehát azon érvelés, mintha a felállított buza újból lerogyna. Csak persze oda kell lazán kötni a póznához. A kalászosok megdőlése olyan veszedelem a gazdára, akár csak a sertéspestis. Ha tehát csak némileg is tudunk ellene védekezni, ne mulasszuk azt el. Ha én a dült buzából 78—80 kg. fajsúlyu buzát tudok elővárazsolni, meg van triplán fizetve a fáradságom, mert egyébként úgy is csak 65—70 kg.-os teremne, a mi aztán végeredményében 100 literenként nem 10—15 kg., hanem a duplája, vagy minden 1 kg. fajsúlyemelkedéssel 2 kg. a többlet, mert férőben is, vagy térfogata egyenes arányban fokozódik súlygyarapodásával. Már most, ha egy hold buzát, mely megdülve 6 q 70 kg. fajsúlyu buzát adott volna, a feltámasztással 80 kg.-ra tudok emelni, akkor már hite-renként 20 kg. az eredmény, vagyis a 850 litert kitevő 6 q buzánál 170 kg. több termést érek el, a mi ma 34—38 K értéket képvisel. Egy hold feltámasztásához pedig 4 ember-, illetve női erő elegendő, kiknek fizetése maximum 8—10 K-na. A mit S. Mező Károly ur tanácsol, azt én már évtizedek óta gyakorolom, de azért bármilyen okszerű körülményekkel végzett talaj-trágyázás, munka és vetés mellett is előfordul a kalászosok részbeni megdülése. Igaz, ritkán fordult elő 20 évi praxisom alatt, de teljesen kikerülni a legóvatosabb munka mellett sem lehet.

Szűcs János.

Mindezek dacára mi Mező K. nézete mellett maradunk, mert bizony csak nagyon kevés helyen van annyi napszámos, hogy a fenti eljárást keresztül lehessen vinni egy uradalomban, hol 600 k. hold buza dült meg, mint kérdezőnél, nem is számítva azt, hogy a szükséges karók beszerzése is nagy gondot okoz, sőt esetleg nem is kapható azon a vidéken.

Szerk.

Felelet. Miképpen érhető el 15 hold földön 3—4000 K tiszta jövedelem? című kérdésre.

Bizony ez egy kissé nehezen fog menni, de éppen nem tartozik a lehetetlenségek közé, mert 200—266 K tisztajövedelmet el lehet érni kerteszkedéssel, ezt igazolják a bolgárok, kik 180—200 K haszonbért is fizetnek a főváros közelében s e mellett még megélnék, sőt meggazdagodva térnek vissza hazájukba. Már pedig a mi

ezeknek a kevésbé intelligens egyéneknek sikerül, az másnak is sikerülhet. Vegyük p. o. a paradicsomot, melyből 1600 négyszögöles kat. holdon 6400 fő fér el, ha $\frac{1}{10}$ öl távolra ültetjük ki a sorokba a rászákat s a sortávól is 3 láb. Hogyha az átlagtermést csak 3 kg.-ra vesszük (teremhet 6 kg. is, sőt Amerikában állítólag 15 kg.-ról is regélnék) ez 192 q termésnek felel meg, a mi (szerény átlagot számítva) kerekszám 10 fill.-jével értékesíthető kilónként, így 1920 K bruttó jövedelmet nyújt; de míg alacsonyabb a paradicsom, közbeeső terményeket is lehet termelni, p. o. saláta, retek, nyári káposzta, kel stb., melyekből legkevesebb 80 K át csak árulhatni, így 2000 K a nyers bevétel. Ilyenformán van ez a téli káposzta termelésénél is, sőt más zöldségfélék, fohagyma, vöröshagyma stb.-nél is. Ha már most magra, gépek- s eszközökre és kézimunkadíjakra még oly sokat számítunk is le, azt hiszem több mint 300 K-át, mint tiszta hasznót, zsebre lehet tenni, csak az a fő, hogy viz legyen öntözésre s pénz az első befektetésre. Helyenként akadnak feleskertészek is s ez is igen jól jövedelmező vállalkozás. Kérdése második része, t. i. 15 k. hold kaszáló létesítésére, következő válaszom: ha lehet, luczernát termeljen, ez ad jó trágyás talajon 4 kaszálást s ha mindegyiket csak 10 q-ra vesszük, ez 40 q széna, mit eladhat mai viszonyok mellett 8 K-jával a fővárosban; ez 320 K bruttó pr. k. hold. Persze, ha a luczerna 4—5 év múltán megrikul, másként kell a földet értékesíteni. Más takarmánynövény csak felényi jövedelmet ad.

F. Z.

Felelet. „Szőlőültetés gödrökbe“ című kérdésre.

Szőlőtelepítésnél a talajforgatást semmi körülmények közt sem szabad elhagyni. A talaj forgatását nem helyettesítheti a gödör. A gödörbe ültetett szőlőtőke az első második évben normálisan fejlődhet addig t. i. míg a gyökerek a meglazított talajban vannak, de később a mint a szőlőtőke és ezzel együtt a gyökérzet is növekedik, a gyökérzet a meg nem lazított keményebb talajba nem tud behatolni s a szőlőtőkének szükséges tápanyagot a viszonylag kis területre szorító gödörből a gyökérzet nem tudja összegyűjteni és ennek eredménye az, hogy a szőlőtőke a későbbi években bír erőteljesen növekedni és elcsenevezedik, vagyis a szőlőtőkét, de bármiféle növényt is megcsalni nem lehet. Sz. G.

Felelet. „Azurin vagy kékkő“ című kérdésre.

Ez idő szerint a szőlő peronoszpóra betegsége ellen legjobb és legolcsóbb védekezési anyag a rézgálicz (kékkő) és mész keverék vagyis az ugynevezett bordói lé, tehát minden körülmények közt jobb mint az azurin.

Az azurint, ha oly mértékben használjuk, a mint az elő van írva hatástalan, ha pedig nagyobb mértéket veszünk akkor drága. Sz. G.

Felelet. „Szekrényfecskendő permetezésre“ című kérdésre.

A permetezésnél az a fő, hogy a permetező anyag minél finomabban eloszolva és minél egyenletesebben jusson a szőlőtökére. Ha ezt a célt elérjük, akkor az mindegy, hogy miféle eszköz vagy szerszám legyen is az, a mivel a permetezést végrehajtottuk. Ha tehát a szekrény fecskendővel ezt a célt el lehet érni az is használható permetezésre. A szekrény fecskendő azonban terjedelménél és azon oknál fogva, hogy a szállítása, illetőleg a továbbítása a szőlő sorok közt nehézkes, ez oknál fogva nem valószínű, hogy a gyakorlatban sikeresen lehessen használni, legfeljebb lugas mívelésben levő szőlők-nél, hol a sodronyra huzott sorok oly távol vannak egymástól, hogy közöttük a taligafecskendő elfér. Sz. G.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

HIREK.

Gyűlés a növénynevelésről. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelő szakosztálya a Gesellschaft zur Förderung deutscher Pflanzenzucht című német egyesület Budapesti tartózkodó csoportjával karöltve, Dessewffy Emil gróf elnöklésével rendkívül látogatott együttes előadói ülést tartott a Köztelek disztermében. A gyűlésnek két előadója volt. A német Appel kormánytanácsos és a magyar Hegyi Dezső, a magyaróvári növényélet- és kórtani állomás vezetője. Mind a ketten a phytopatológia kérdéséről tartottak előadást. Az előadások után kifejlődött vitában ugy magyar, mint német részről többen résztvettek, tudományos és praktikus példákkal bizonyítván a phytopatológia nagy fontosságát a növénynevelés terén. Appel kormánytanácsos Die Phytopatologie in Beziehungen zur Pflanzenzucht című előadásában azt hangoztatta, hogy a cél érdekében mindenekelőtt a növény ellenálló képességét kell fokozni, mert a növény a betegség csirái ellen lehetőleg immunissá válik, akkor a betegség már le is van győzve. Ez a növény-kórtan legfőbb célja. Ezt a célját azonban csak akkor érheti el, ha a gyakorlat is segítségére van. A termelő ugyanis abban a helyzetben van, hogy a növényt mindenféle viszonyok között minden fázisában megfigyelheti s így a különféle viszonyok és külső behatások befolyását a növény fejlődésére a legbiztosabb alapon tanulmányozhatja. Biztos eredményhez tehát csak a tudomány és gyakorlat közös munkája vezet. Megjegyzni végül az előadó, hogy igen kívánatos volna, hogy ezen nagy cél érdekében az egyes szakemberek ne csak saját honfitársaikkal, hanem nemzetbeli szakférfiakkal is közöljék tapasztalataikat. A nagy tetszéssel fogadott előadás után megindult vitában Kühle, a németek elnöke, kifejti, hogy a földmívelés nemzetközi s így a növény ellenségeinek leküzdésére indított harcoknak is nemzetközinek kell lennie. Kifejezést ad továbbá azon reményének és hitének, hogy a mai nap és közös ülése a magyar és német érintkezést nagyban meg fogja erősíteni. Hegyi Dezső nagy súlyt fektet arra, hogy az absztrakt tudomány a gyakorlatba vitessék át. Koppély Géza a magyarországi cukorrépa termelésnél elért nagy eredményeket hozza fel bizonyítékkul a növény kórtan nagy hasznának. Második előadó Hegyi Dezső a magyaróvári növényélet- és kórtani állomás vezetője volt. A növény-kórtan a többtermelés szolgálatában Magyarországon című előadásában Hegyi a növény-kórtan feladatát a speciális magyarországi viszonyok között fejtegeti. Magyarország klímája a növénytermelésre nem a legkedvezőbb s így a phytopatológiának nálunk nehezebb a feladata, mint a kedvezőbb éghajlatu nyugaton. Ennek ellenére azonban a magyaróvári növényélet- és kórtani állomás már is igen szép eredményekre hivatkozhat a növénynevelés terén, jóllehet az intézet csak néhány éves. A speciális magyar viszonyok következtében nálunk a növénybetegség elleni védekezés is sokban eltér a nyugaton használt eljárásoktól. A növénynevelést és a növény ellenálló képességét célzó nagy munka Magyarországon is biztosan halad, fejezi be az előadó. Az előadáshoz hozzá szölk: Kühle, Ratz, Sommsich Géza gróf és Jäger. Végül az elnök meleg szavakban köszönetet mond az előadóknak.

Az OMGE műtrágyázási kísérletei. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a mű-

trágyázásnak elterjesztése érdekében kisgazdák körében két éven át sikerrel végzett akcióját a múlt évben is folytatta Baranya-, Békés-, Nyitra-, Pozsony- és Kisküküllőmegyékben, hol az illetékes vármegyei gazdasági egyesületek ellenőrizték a körülbelül száz és egynehány községben folyó kísérleteket. A kísérleteket a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet által rendelkezésre bocsátott szuperfoszfát műtrágyák felhasználásával kizárólag őszi kalászosokkal bevetett földeken végezték, mindenütt nagy súlyt fektetvén arra, hogy a gazdaközönség eredményes összehasonlításokat tehessen a műtrágyával kezelt és a műtrágya nélkül mivelt vetés között. A vármegyei gazdasági egyesületek által beküldött kísérleti adatok alapján az OMGE átlagszámításokat eszközölt. Ezeknek eredménye nagyjában a következő: Baranyamegyében a műtrágyázott területen a gabona üdebb sötétzöld színű. Jobb a bokrosodása. Három-négy nappal előbb érett be. Buzánál katasztrális holdankint 97 kilogramm, szalmában 101 kilogramm, a rozsnál pedig 142 kilogramm terméstöbblet volt. Békésmegyében a műtrágyázott területen búzából katasztrális holdankint 166 kilogramm terméstöbblet mutatkozott. A termés 1-2 nappal korábban érett be. Nyitramegyében szintén szemmel látható különbség volt a műtrágyázás javára. Katasztrális holdankint a műtrágyázott területen búzából 153, szalmából 221, rozsból 129, rozsszalmából pedig 311 kilogramm volt több a termés. Pozsonymegyében a műtrágyázott területen a gabona sokkal erősebb és bujább fejlődésű. A műtrágyázás javára a búzánál 175, a szalmánál 99, a rozsnál 130, a rozsszalmánál 264, kilogramm volt a terméstöbblet katasztrális holdankint. Kisküküllőmegyében a műtrágyázás szemléltető eredménye a várakozáson nagyon alul maradt, minek oka főleg a kedvezőtlen időjárás volt. A termés a kísérleti táblákon 102-1564 kilogramm között ingadozott. Általában a műtrágyázott területek üdebb színűek, szárban és szemben sokkal erősebbek voltak. Katasztrális holdankint a műtrágyázott területen búzából 84 kilogramm terméstöbblet mutatkozott.

Mezőgazdasági kiállítás Borsodban. Borsodban az őszi nagyobbszabású országos mezőgazdasági kiállítást rendeznek. A rendezőség a kiállítás idejéül szeptember 15-20 közötti időszakot állapította meg.

Gyümölcskiállítás Máramarosszigeten. A Máramarosmegyei Gazdasági Egyesület ez évi október hónap folyamán Máramarosszigeten gyümölcskiállítást rendez. A kiállításon főleg a nyiban termesztendő fajták részesíttetnek figyelemben, a gyűjteményes kiállításokba azonban egyéb fajták is felvételnek. A kiállítók, a mennyiben az egyesület tagjai, 50 százalék kedvezést élveznek a térdíjak fizetésénél. A földszereletről, állványról, asztalról az egyesület díjmentesen gondoskodik s a kiállítók tárgyait szabály szerint megbírálja és kitüntetésben részesíti. Díjak: több állami és egyesületi arany, ezüst és bronzérem, továbbá elismerő oklevelek. A kiállítás kapcsán csomagolóverseny és gyümölcsvásár is lesz. Részletes programot, bejelentő-íveket stb. *Márialaky* Kálmán egyesületi titkár küld.

Sopronmegyei gazdák gyűlése. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület június 24-én tartotta igazgató-választmányi ülését Rupperecht Olivér elnöklésével. A megállapított államsegítség mértékéhez képest a választmány a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének fizetendő tagdíjat 300 koronára emelte föl. Köszönettel vette tudomásul a választmány a földmívelésügyi miniszternek 70 darab külföldi szarvas-

marha behozatalára vonatkozó engedelmét. A köztenyésztésben levő apaállatok kötelező biztosítását szükségesnek tartja, ennek a keresztvitelét egy vármegyei biztosító intézmény létesítésével látja legcélszerűbben elérhetőnek. Az igazgató-választmány elhatározta, hogy a gazdák műtrágyagyárának alapítását a legmelegebben pártolja, az alapításban és részvényjegyzésben a részvételre tagjait föl hívja. Elhatározta a választmány, hogy az őszi Sopronban gyümölcs- és borkiállítást fog rendezni.

Gazdaggyűlés Sopronban. A Nyugat magyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete vasárnap tartotta Sopronban ez év közgyűlését, melyen több mint kétezer kisgazda vett részt. A közgyűlésen *Giesswein* Sándor dr. elnökölt és beszédet mondott a kisgazdák szervezkedésének fontosságáról és céljáról. *Laehne* Hugó beszéde után *Rottermann* Vilmos titkár előterjesztette a titkári jelentést, mely szerint az egyesület 1911-ben 81 gazdasági kurzust és 8 háziipari tanfolyamot rendezett Sopron, Moson, Zala, Vas és Győr vármegyékben. Kiosztottak 5000 gyümölcsfacsemét, 218.000 amerikai nemesített oltványt. Fajmarhákat szereztek be 90.000 koronáért, tüzkar ellen biztosítottak egy millió korona értékű vagyont, jégkar ellen pedig 1.100.000 korona értékű termést. Sopronban baromfikiállítást és számos községben állatdíjazást rendeztek. Az egyesületnek ma 6000 tagja van. A közgyűlésen a tisztújítás alkalmával elnökké ismét *Giesswein* Sándort, ügyvezető alelnökké *Laehne* Hugót, tb elnökökké *Rupf* Sándor plébánost, *Handler* János soproni, *Kölly* Endre somogyi, *Mozelits* Antal vas megyei gazdákat választották. A közgyűlés után a jelenvolt gazdák között száz nyerepménytárgyat sorsoltak ki.

A gömörmegegyei gazdák gyűlése. A Gömör-kishontmegyei Gazdasági Egyesület Szentiványi Árpád elnöklésével tartott igazgató-választmányi ülésén Fodor Jenő titkár ismertette az egyesület legutóbbi eredményes munkálkodását, melynek tudomásul vétele után elhatározták a tejjgazdasági szakosztály megalakítását, mely még az idén 300 darab tehénnel ellenőrző fejest fog végezni. Az őszi folyamán Feleden, Bánréven, Pelsőczön és Jolsván rendez az egyesület állatdíjazást.

Földmunkások biztosításának szervezése. A földmívelésügyi miniszteriumban dr. Bartók József államtitkár elnöklete alatt a vizimunkálatoknál alkalmazott földmunkások biztosítása ügyében értekezlet volt, a melyen a földmívelésügyi miniszterium szakosztályainak tisztviselőin kívül a kereskedelmi miniszterium részéről Pap Árpád miniszteri tanácsos, Szüts Lajos osztálytanácsos és Szabóky Ernő titkár, az állami munkásbiztosító hivatal részéről Herczeg Ferenc osztálytanácsos-bíró és Hlavács Kornél titkár-bíró, a tiszavölgyi társulat részéről Fekete Márton udvari tanácsos, a dunavölgyi társulat részéről Kovács-Sebestyén Aladár egyetemi tanár, udvari tanácsos és Mezey Gyula igazgatók vettek részt. Az értekezlet egyhangúlag elfogadta a földmívelésügyi miniszterium részéről az 1912. évi VIII. törvényzikk felhatalmazása alapján a földmunkások biztosításának szervezésére vonatkozóan előterjesztett rendelet-tervezetet, a melynek az a lényege, hogy a földmunkások ezután a halesetbiztosítás tekintetében az országos gazdasági munkás-segélypénztár tagjai közé lesznek felveendőek, a betegsegélyezés tekintetében pedig ezután minden társulat maga olyan segélyeket lesz köteles köteles kiszolgáltatni, a melyeneket az ipari beteg-

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE”

**szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.**

Részletes árjegyzéket szívesen küld!

„JURENÁK” szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

segélyző pénztárak nyújtanak tagjaiknak a munkás béréből azonban a társulatok semmit sem vonhatnak le. A rendelet már július elsején életbe lép.

A gazdasági cseléd földjárandósága. Fölmerült esetből kifolyóan elvi határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a gazdasági cselédszerződésben kikötött földjárandóság a cselédalkatrésze, a melyre a tényleges szolgálati idő arányában a cselédnek jogos igénye van.

Mütrágyakartell. Az osztrák kartellenquét legközelebb a mütrágya-kartellel foglalkozik. Ebben az iparban, mely a mezőgazdaságot oly közvetlenül érinti, a szuperfoszfát- és csontlisztgyártás van kartellbe tömörülve, ellenben a kén-savas ammoniák és kálium inkább külföldön van szervezve a fogyasztóval szemben. Az utóbbi ellen természetesen keveset lehet tenni, de a belföldi kartellalakulást, a mezőgazdasági kultúra fejlődésének jelentős akadályát, nem kell szótlanul tűnni.

„Jurenák“-féle szabadalmazott eke bemutatása június 15-én a párkány-nánai uradalomban fényesen sikerült. Jurenáknak szándéka volt az egész nap folyamán a 10-es számú ekéjével középminőségű 4 ökörrrel 2200 □ ölet 8 hüvelyk mélyen felszántani, azonban a délután közbejött nagyobb eső csak 8 órai munkát engedett meg, mely alatt 1800 □ ölet szántott meg. Ugyanezen idő alatt a kisebb (6-os számú) ugynevezett földész ekéje 2 ökörrrel 6" mélyen 1200 □ ölet szántott meg tényleg. A munka minőségére nézve az ott jelenlevő gazdák, közöttük a földművelésügyi miniszterium kiküldöttje is, oda nyilatkoztak, hogy az eddig használatban volt legjobb ekével sem képesek ilyet előállítani. Így tehát igazolást nyert a feltaláló ezen kijelentése, hogy a munka legjobb minőségét garantirozza. A keszthelyi gazdasági akadémiában is be lettek mutatva a Jurenák-féle ekék június 19-én s a legszigorúbb kivánalmaknak is teljesen megfelelték, mit igazol a gazdasági intéző tanár ama nyilatkozata, hogy az ott eddig alkalmazott ekéket ki fogják selejtezni s áttérnek a Jurenák-féle ekékre, melyek a beljükhelyezett reményeket teljesen kielégítik.

Olasz sáska Debreczenben. Nagy riadalmat keltett Debreczenben, hogy nemrégiben nagy tömegben lepte el az utcákat az olasz sáska. Nem tudják, honnan kerültek a városba a veszedelmes rovarok. Pár év előtt a marokkói sáska vonult be Debreczenbe óriási rajokban s a Hortobágyot annyira ellepte, hogy évekig tartott, míg kipusztíthaták. Az olasz sáskahad még nem érkezett a Hortobágyra, a vármegye legtöbb községében azonban óriási tömegben jelentek meg. A hatóságok erélyes intézkedéseket tettek a közelgő veszedelem elhárítására.

A saazi komlópiacsról. Az OMGE tudósítójának jelentése szerint a saazi piacon a forgalom szerény és csak néhány bál kerül eladásra egyre hanyatló árak mellett, úgy hogy a tulajdonosok már 300 korona ár mellett is hajlandók az eladásra. Az néhány csekély tétel, a melyet az elmúlt héten eladtak, már csak 300—220 koronát ért el. Az I-rendű árut névleg 350 koronán jegyzik 50 kilónként. Idegen komlóból kisebb kötések voltak 200—260 korona árban. A múlt hét folyamán beállott kedvező időjárás folytán az eddig elmaradt kertek szemmel láthatóan javultak. A venyigék dus mellékhatásokat mutatnak. Általában a saazi kerületben a komlónövény ez idő szerinti állása nagyon kielégítő.

A szőlőgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóválasztmányára gróf Zselénszki Róbert elnöklésével most tartotta nyári szünet előtti utolsó ülését. Elhatározták a gyűlésen, hogy fölterjesztést intéznek a földművelésügyi kormányhoz a szőlészeti és borászati szakoktatás reformja érdekében, majd az irodalmi szakosztály javaslata alapján hozzájárult a választmány ahoz, hogy az ország szőlészeti történetére kiírt pályázat határideje december 1-ig kitolassék. Több társalgási átirat tárgyalása után felhatalmazták Drucker Jenő igazgatót, hogy az éresi viszonyok kedvező alakulása esetén a folyó év őszén rendezendő országos szőlőkiállítás előkészítési munkálataihoz fogjon hozzá. Végül 3 alapító, több évdíjas és pártoló tagot vettek föl az egyesület kötelekébe.

Peronoszpóra. Az Ampelologiai Intézet f. hó 27-éről közli, hogy az elmúlt hét folyamán beküldött anyag alapján a peronoszpóra jelent-

kezését a czeldömölki (Vasrn.), sümegi (Zalam.), veszprémi, váli (Fehérm.), szentendrei (Pestm.), szentlőrinczi (Baranyam.), topolyai, kulai, zsabylai (Bácsm.), vágseleyi (Nyitram.), dadaí (Szabolcsm.), nagykarolyi (Szatmárm.), derecskei (Biharm.), lugosi (Krassóm.), zilahyi (Szilágym.), magyarlápói (Szolnok-Doboka m.), mezőörményesi (Kolozm.) és dévai (Hunyadm.), járásokban állapította meg.

Ezeket kivül még sok beteg levél meg fűrt érkezett az intézetbe olyan járásokból is, melyekben a peronoszpóra fellépése már az intézet előbbi értesítéseiben közölve lett, az elmúlt hét esős, zivataros sok helyen ködös, harmatos időjárása felette kedvezett a peronoszpóra terjedésének s az újabb fertőzéseknek. Ez okból minden erővel arra kell törekedni, hogy a mikorra az újabb közelebről végbement fertőzések kifejlődnének azaz az olajfoltok kiütnének, a mi 8—10 nap múlva már várható, sehol se találjon a peronoszpóra a fertőzésre alkalmas kénporozatlan fűrtöt vagy permetezetlen levelet. A permetezést és porozást tehát most a legnagyobb erővel kell folytatni és végrehajtani, annyival is inkább, mert egyelőre nincsen kilátás hosszabb száraz, meleg a peronoszporát megakasztó időváltásra. Az ampelologiai intézet épen ezen hiradások teljességének érdekében sürgősen kér minden egyes szőlőbirtokost, hogy a peronoszpóra legelső jelentkezésére vagy annak csak pusztá gyanujára is késedelem nélkül küldjön az intézetnek a beteg növény részekből (levél, fűrt, bogyó) mutatóanyagot még akkor is, ha a tulajdonos a bajt maga is felismeri és az ellene való teendőket tisztában van és nem igényli az intézet erre vonatkozó külön tanácsait. A küldéshez postabérmentes borítékot a védekezéshez utmutatást valamint különleges esetekben levélbeli felvilágosítást mindenkinek díjtalanul ad, a ki ez iránt hozzá fordul.

Ajánlkozó szeszgyárvezetők. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületének szeszgyárvezetői szakosztályánál több kiválóan képzett szeszgyárvezető jegyeztette magát elő. Midőn erre a körülményre az egyesület a szeszgyárosok figyelmét föl hívja, azzal a kérelemmel is fordul hozzájuk, hogy szeszgyárvezető változtatás esetén forduljanak az egyesület titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.), mely megfelelő munkaerő ajánlásáról a legrövidebb idő alatt gondoskodik.

A budapesti m. kir. kertészeti tanintézet okleveles kertészképző 3 éves tanfolyamán a 10 bentlakó rendes tanuló és korlátolt számú kintlakó rendes tanuló felvételére ezennel pályázat hirdetik.

A felvételi feltételek megtudhatók az igazgatónál. A földművelésügyi miniszter minden egyes évfolyamra 6, összesen 18 alapítványi helyet létesít, melyekre szegénysorsu, vagy árva, de jó magaviseletű és jelesebb iskolai bizonyítványu tanulók pályázhatnak.

A pályázók kötelesek a m. kir. földművelésügyi miniszterhez címzett, kellően felszerelt és bélyegzett, sajátkezűleg írott kérvényeiket f. évi augusztus hó 1-ig a kertészeti tanintézet igazgatóságához (Budapest, I. kerület, Ménesi-ut 45.) beküldeni.

Megjelent Szilágyi és Diskant motor-, gépgyár- és malomépítészete Miskolcz, jónévű czég gazdagon illusztrált árjegyzéke, melyet kívánatra a t. gazdátársaknak készséggel megküld a nevezett czég. Hoffner-Schranz és Clayton-Shuttleworth gépgyárak r. t. képviselőjét is fentnevezett gyár vállalta. Különösen szőlő- és pinczevezetésű gépekben nagy elterjedésnek örvendeznek Szilágyi és Diskant gyártmányai.

Marhatáppor. Mint igen megbízható, jól bevált és profilaktikus szer ajánlható sok évi tapasztalat alapján a *Kwizda Ferencz János cs. és kir. udvari szállító és kőrgyógy-szerész* által előállított *Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor*, melynek sikerült összetétele ezen szert minden gazdálkodó és állattulajdonos részére valószínűsége házi kincsesé teszi,

mivel az emésztő szerveket erősíti, a megemésztett tápanyagok felhalmozódását megakadályozza és az állatok természetes *ellentálló erejét növeli.*

A lovak takarmányukat lábaikkal szolgálják meg! A sánta ló nem keres semmit, de naponta pénzbe kerül. Az erős egészséges ló nem kerül több takarmányba, mint egy biczegő, sánta és nagyobb eladási árral bír. Grósz állatorvos **„Pegasol“-ja** az izmokat, inakat és csuklókat hajlékonyakká teszi és **santaságot, dermedtséget gyorsan gyógyít.** akár megbicsaklás, ficzam, reuma vagy títés folytán keletkeztek. A lábakkban levő bármiféle gyengeség ellen is kitűnő szer. Fáradt lovak ismét erősek s tüzesek lesznek, mert lábaikat ismét jól használhatják. **Ezen folyadékról következőleg ír a főhercegi udvartartás:**

Ottó főherceg 6 cs. és kir. fenségének udvartartása.

Paraskovich Ph. Mr. gyógyszerész urnak.

Felkérem, sziveskedjek ló fluidjából további 10 csomagot küldeni. Együttal batorokodom Önt érte-iteni, hogy az ön ló-fluidja, mely mint lemosószer hasznos szolgálatokat tesz, mindig és kizárólag fog használni Ottó főherceg 6. fensége nyergeslő-istállójában és ezen kitűnő mosószer mindenkinék legjobban ajánlhatom.

Kiváló tisztellel!

Romwalter O., főhercegi istállómester.

„Pegasol“ erősített fluid száraz állapotban, így utközbeni használatra kitűnően alkalmas. Évelig eláll és minden lótulajdonosnál raktáron kellene lennie. Egy nagy csomag 2 korona 50 fillérbe kerül. Egy napi sántaság sokkal többbe kerül! **Minták kívánatra ingyen!** Irni méltóztatásuk: **M. Paraskovich G. m. b. H.** főhercegi udvari szállító, Wien, VI., Mariahilferstrasse 51. Postafiók U. 4. „Pegasol“ kapható a magyarországi fővárosokban: Török József gyógyszerésztárában, Budapest, Király-utca.

POSZTÓ	Uri és női divatszöveteket	ZEFIR
	ajánl a kivált ház	
	Skorkovsky Prokon és fia	
	Humpolec, Csehország, Mintákingyven.	
	Legújtanósabb árak. Kívánatra az	
	uri öltönyöket el is készíttetik.	

APRÓK.

A földi balhák távoltartása a magoncoktól, leginkább árnyék és nedvesség által érhető el. A magágyak vetés után mintegy fél ujnyi vastagon lesznek fűrészporral vagy tőzegliszttel behintve. Hogy ezt a szél el ne hordja azonnal meg kell öntözni. Ezen takaró alatt a talaj nyirkosan marad és a magvak egyenletesen és gyorsan fognak kikelni s a földi balhák-tól egészen mentesek leendenek. A kinek nincs sem fűrészpor, sem tőzeglisztje, az fenyőgallyakkal takarja be a magágyakat, ugyanis ezek hamarosan lehullatják tüjeiket, melyek aztán egyenletesen takarják a magvakat ugyanazon hatással vannak rájuk, mint a fűrészpor vagy turfa.

Egy régi téves nézet az, hogy az almafa nehéz nyirkos talajt kíván, ellenkezőleg a körte könnyebb és szárazabb földet igényel. Ennek következménye, hogy a mélyebb fekvésű, iszapos, mocsaras talajra ültették a gazdák az almafákat, míg a könnyebb talaju jobb fekvésű helyek a körtefáknak jutottak. Ez az eljárás eredményezte az almafák betegeskedését, rák, ághegyek elszáradása, mohosodás, zuzmósodást és varasodást. Sőt ezen bajok még megkétszereződtek, ha a fákat túlmélyen ültették. A legszebb, legjobban termő almafákat meleg, napos, de jó talaju helyeken találjuk. Tehát hagyjuk el az elavult elméletet s ültessük oda az almafákat a hová a természet rendelése szerint leginkább valók.

Mesterséges eső. Mint lapunk egyik számában képen is bemutattuk Németországban több helyen sikeresen kísérleteztek mesterséges esőt létesíteni különféle szerkezetű gépezetek segítségével. A brombergi Vilmos császár intézet kísérleti telepén is végeztek már ez irányban kísérleteket s mint hírlik a német birodalmi gazdasági egyesület szándéka, nagyobb díjak kitűzése mellett, a jövő évi vándorkiállítással kapcsolatban ezen berendezések bemutatását és versenyt megtartani, hogy ezen újabb gazdasági vívmány minél szélesebb körben megismeressék s nyerjen elterjedést. Remélhetőleg magyar birtokosok s gazdatisztek is kiutaznak majd a kiállításra s lesz alkalmuk ezen öntöző gépeket működésben szemlélhetni.

A riczinus mag ültetéséről. Ezen tekintélyes növény, mely csoportokban vagy egyenként elhelyezve disziti kerti pázsitainkat, magja igen lassan csirázik, korszor négy, sőt több hétig is elhever a földben, mielőtt kikelne. Azért

SALVATOR		kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, kösvényenél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyuviz.		
Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerésztárákban.	SCHULTES ÁGOST	Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

ajánlatos minél korábban földbe tenni azt. Tegyük bele a magot egy öreg cserépbe vagy palackba, keverjük hozzá nedves földet s tegyük így az istállóba meleg ganéjba. 1—3 hét múlva hozzuk elő a magot rakjuk friss földbe s tartjuk melegen és nyirkosan. Amint csírázni kezd, keressük ki a csírázásnak indult magvakat, tegyük minden egyes magot külön cserépbe s ápoljuk. Ha nincs rendelkezésünkre istálló s ganéj, akkor meleg kemence vagy kályha közelében helyezük el egy pár hétig a cserépbe ültetett s nedvesen tartott riczinus magvakat.

Gyümölcsfaültetés. Egy faültetés alkalomával valaki azt ajánlotta, hogy mielőtt a csemetét a megásott lyukba helyeznénk, két lapát folyambotot tegyünk a lyukba, takarjuk ezt be egy kis apró laza földdel és erre ültessük a fát. És tényleg, míg a nem így ültetett csemeték alig adtak 1—2 darab silány gyümölcsöt, addig a homokra helyezett fácskák szép termést nyújtottak. Azt tartják, hogy nem tanácsos tulkorán gyümölcsötvetni a fiatal fákat, de ha azok elég erős fejlődötté válnak, nem okoz az kárt.

A virágkel (karfiol) hatalmas nitrogén fogyasztó, azért is a legerősebb trágyázás daczára is trágyalével segítünk rajta. De hát ezen lé sem kapható mindenütt és senki sem mondhatja, hogy a fejlődés legutolsó stádiumában levő növény öntözése trágyalével valami nagyon étvágygerjesztő volna. Ily esetben műtrágyához nyulunk. 1000 liter vízben feloldunk 1 kg. 40%-os kálisót, 1 kg. superphosphátot és 3 kg. chilisalétromot s ezzel a folyadékkal annyiszor öntözzük a virágkelt, ahányszor különben ganéjlével öntöttük volna. Ezen öntözés költséggel lévén özszekeztve, olcsóbb eljárást is ajánlhatunk. A nem nélkülözhető istállótrágyázáson kívül (melynek csak igen jó erőben levő laza humusdus talajban szabad esetleg elmaradni), hintsünk minden ár (100 négyzetméter) térségre márczius elején 4-5 kg. superfoszfátot és 4 kg. 40%-os kálisót. Amint a virágkel fejlődésnek indul, tanácsos 2 kg. chilisalétromot trágyaként adni; ez a kel körül hintendő el s azonnal bekapálandó. 2—3 hét múlva ezt az adagot meg kell ismételni és hogyha ennek daczára sem vagyunk a virágkel fejlődésével megelégedve, mielőtt a növény egészen eltakarná a talajt, hintsünk el még 2 kg. chilisalétromot, míg mindössze 6 kg. chili jut a földbe pr. ár. Tekintettel a virágkelnek aránylag elég magas árára, ezen magas salétrom trágyázás kifizeti magát.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utcza, 1912. július hó 5-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.) Felhozott a szokott községekből 142 szekér réti széna, — szekér muhar, 6 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 34 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska.

A forgalom élénk. Arak q-ként fillérben a következők: Réti széna I. r. 860—1000, réti széna II. r. 600—800, réti széna csomagolásra 540—600, muhar —, zsupszalma 500—580, alomszalma 300—400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány 740—840, zabos-büköny 780—960, lóhere —, luczerna 800—1000, köles —, sarju —, szalmaszecska —. Összes kocsiszám 202. Összes súly 242.400 kilogramm.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

— 1912. július 5. —

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 2 fillérrel, az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi rozs 2 fillérrel javult, ellenben az októberi zab 8 fillérrel, a júliusi tengeri 5 fillérrel, az új tengeri 6 fillérrel csökkent.

Köttetett:
Buza. Tiszavidéki 200 mm. 82 kg.-os 24.70 K, 900 mm. 82 kg.-os 24.60 K, 1000 mm. 81 kg.-os 24.65 K, 900 mm. 81 kg.-os 24.60 K, 500 mm. 81 kg.-os 24.60 K, 200 mm. 81 kg.-os 24.20 K, 600 mm. 81 kg.-os 24.50 K, 150 mm. 80 kg.-os 24.40 K. **Felsőtisza** 100 mm. 79 kg.-os 24 K, keverék, 100 mm. 78 kg.-os 23.70 K keverék, 300 mm. 77 kg.-os 23 20 K, keverék.

Pestvidéki 400 mm. 81 kg.-os 24.30 K, 200 mm. 80.5 kg.-os 24.20 K.

Bánsági 2000 mm. 80 kg.-os 24.45 K
Bácskai 300 mm. 79 kg.-os 24.30 K.

Zab. 100 mm. 22 K, 100 mm. 21.90 K, 100 mm. 22 K kpf.

Új zab. 200 mm. 20.06 K ppar. júliusi feladás.

Tengeri. 100 mm. 17.75 K wagonba, 200 mm. 17.80 K wagonba, 100 mm. 17.65 K wagonba. **Román** 5000 mm. 17.50 K uszályból.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	23.73 K
Rozs októberre	18.84 »
Zab októberre	18.60 »
Tengeri augusztusra	17.54 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzősei.
 Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 85.60, 1. sz. lángliszt 34.00, 2. sz. lángliszt 33.80, 3. sz. szemlyliszt (aktíus) 33.40, 4. sz. szemlyliszt 33.00, 5. sz. kenyérliszt, feh. 32.60, 6. sz. kenyérliszt 32.20, 7. sz. kenyérliszt, közép 31.00, rozsliszt I. 29.20, rozsliszt II. 27.40, rozsliszt III. 23.20, korpa, finom 16.00, korpa, durva 16.40 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tőzsde 1912. július hó 5-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	23.75
"	76	—	80	24.20
"	77	—	81	24.05
"	78	23.50	82	—
Fehérmegyei				
"	75	—	79	23.55
"	76	—	80	23.70
"	77	—	81	23.75
"	78	23.40	82	—
Postvidéki				
"	75	—	79	23.55
"	76	—	80	23.70
"	77	—	81	23.80
"	78	23.40	82	—
Bánsági				
"	75	—	79	23.70
"	76	—	80	23.80
"	77	—	81	—
"	78	23.50	82	—
Bácskai				
"	75	—	79	23.80
"	76	—	80	23.80
"	77	—	81	—
"	78	23.50	82	—
Rozs elsőrendű új				
" középminőségű (új)				
Árpa takarmányárú elsőrendű				
" másodikrendű				
Köles				
Zab elsőrendű (új)				
" középminőségű (új)				
Tengeri belföldi új				
" román v. bolgár				
Repceköszta				

S Z E S Z.

A szeszüzletben a héten változatlan élénk kínálat uralkodott és a szeszáruk a legutóbbi zárlatjegyzés szerint 1—2 kor. olcsóbban zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 217—218.00 koronáig, adózatlanul 78—79.00 koronáig, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 63.50—64 kor. volt ajánlva kötésre,

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről élénk a kínálat kontingens nyersszeszben több zárlat jegyzésen alól 2—2.50 koronán folyó és termelési időnyere eszközölve is lett.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 73—74 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	217.—218.— K
Finomított szesz adózatlan	78.—79.— »
Élesztőszesz adózva	216.50—217.— »
Élesztőszesz adózatlan	—.—— »
Nyers szesz adózva	215.50—216.— »
Denaturált szesz	63.50—64.— »

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonaraktárak gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1912. június. 22-től 1912. jun. 29-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. jun. hó 22-én	299331	9259	7444	53503	176859
Béta- 1912. jun. 22-től rozás / 1912. jun. 29-ig	22558	280	1040	12545	88276
Kitá- 1912. jun. 15-től rozás / 1912. jun. 29-ig	86939	5715	912	14798	58792
Készlet 1912. jun. hó 29-én	284980	3824	7572	51250	211343
II. Az 1912. június hó 29-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	10746	26	—	3406	6 9442
Berettyóújfalú	101	22	288	156	119
Békéscsaba	34157	—	280	—	3170
Brassó	—	—	—	—	—
Budapest	188988	1062	34	35932	59166
Csáktornya	—	—	—	—	—
Czegled	2127	—	1297	1866	6043
Debrecen	—	—	—	—	—
Déaványa	862	509	—	—	200
Érmihályfalva	27	—	—	35	138
Fiúme	708	698	3457	2465	32265
Győr	—	—	—	—	—
Kaba	—	—	—	—	—
Karczag	3984	—	—	—	—
Kassa	—	—	—	—	—
Kisújszállás	8774	4	—	—	2074
Kisvárd	—	—	—	—	—
Kolozsvár	4506	848	—	—	—
Marosludas	897	—	3336	168	4
Maros-Vásárhely	—	—	—	—	—
Mátészalka	604	—	28	10	—
Mezőkaszony.	2681	—	—	444	86
Mezőtúr	15891	195	405	113	4376
Miskolc	41	3	256	1047	409
Nagybecskerek.	3679	—	—	467	1699
Nagykanizsa.	7723	1594	1941	673	1951
Nagykároly	4844	394	296	246	93
Nagyszalonta	17254	—	—	8	1
Nagyszében	894	274	81	2308	381
Nagy-Várud	1567	392	86	71	08
Nyiregyháza.	7831	1815	127	272	1138
Nyitra	396	28	—	158	178
Páncsova	3806	—	—	—	228
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	7011	—	—	—	1193
Szatmár-Németi	205	1164	—	945	—
Szeged	10755	—	—	—	1322
Szombathely.	100	—	88	282	800
Temesvár	—	45	—	40	1020
Versecz	8607	—	—	411	8052
Észék	—	—	—	—	134
Sziszek	802	—	—	3525	4636
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonaraktárak.					
	1908	—	11	26	73

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**
 Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
 Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

A kész szőlővédelmi porok közt legrégibbek és ma is legáltalánosabban el vannak terjedve a

Dr. ASCHENBRANDT f. lék és pedig a

BORDÓI POR a levelek és vesszők peronoszpórája és a

RÉZKÉN POR a fürt peronoszpórája és a liszt-harmat ellen.

Ezen utóbbi szer segélyével évenként sikerül sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A **bordói por** ára kilogrammonként 50 kg.-os zsákokban 64 fillér, kisebb zsákokban 68 fillér, a **rézkenpor** ára kilogrammonként 50 kg.-os zsákokban 45 fillér, kisebb zsákokban 49 fillér.

Vezérképvelet a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utcza 31.

A mi modern berendezésű különleges gyár telepünk

40 év óta az első helyen áll

az összes présgyárak között és a szakköröknél **a legjobb hírnévnek örvend.**

Kérje a 339/a. számú katalogust a bor és gyümölcsprésekről, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlőmorzsoló- és lebogyózó-gépekről.

Több mint 700 kitüntetés, első díj stb.

Ph. Mayfarth & Co.

Wien, II., Taborstrasse 71. Képviselek keresetnek

1500 munkás.

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THE FORD, ANGLIA VILÁGHÍRŰ GŐZEKEGYÁR
VEZÉRKÉPVISELŐTE. ♦♦♦

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobbrészt szántóföld, uri lakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasuti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uri lakkal, vasuti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félórányira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól félórányira.

Vas megyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladó. — Veszük parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közvetítünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztési kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésködre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488,780.—, tartalékok 2.819,596-25, összesen: 5.308,376-25 korona. 1901. évi felesleg 90.849.—, 1902. évi felesleg 59.782-26, 1903. évi felesleg 109.331-73, 1904. évi felesleg 72.438-23, 1905. évi felesleg 61.730-60, 1906. évi felesleg 89.243-65, 1907. évi felesleg 41.877-32, 1908. évi felesleg 81.088-76, 1909. évi felesleg 106.589-64, 1910. évi felesleg 120.164-38, 1911. évi felesleg 148.378-16 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyiszintén az ember életére, különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban rész-sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819,596-25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a **GONDVISELÉS** Országos Központi Segélyező Társulat a ján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi behatások ellenében 1000 koronáig terjedő leánykihazsítási (önállóítási) segélybiztosítások eszközeinek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

MÁGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brauswetter Janos
Gyöngyös, Cs. és Kir. Hírvir. Helyes
szab. életemet és a művészt felvilágosítja
a romantikus ingószármak.
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék hérmintvo. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

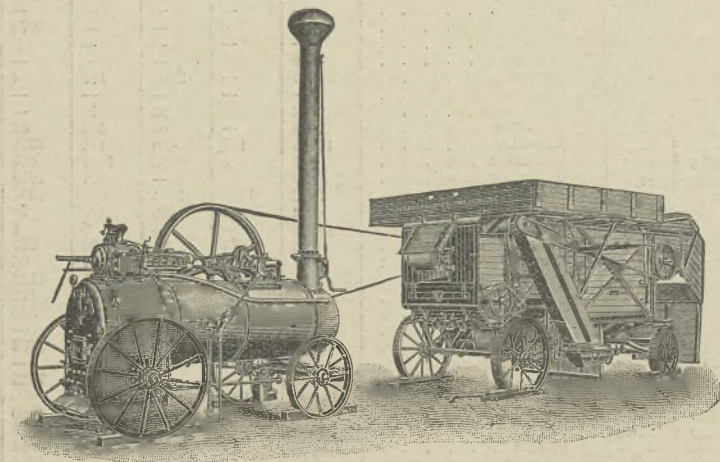
Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritókanalas rendszer

és szab. **„REKORD II“** vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók, államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

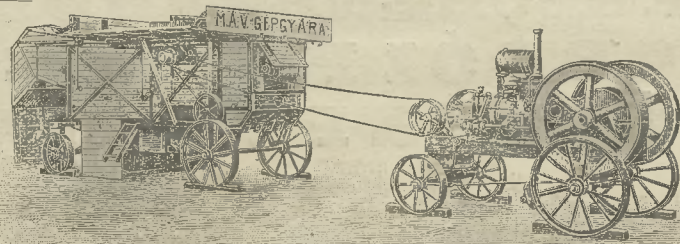
Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körút 32.

Uj és egy-szer használt **zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.**

Kézi, manilla aratógép kévekötözők

kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, Arany János-utcza 10. Telefon: **35-92.**

Egészséges fekvés hosszabbítja az életet.

Rendkívüli könnyű észtza fémszerkezet, teljesen féreg és pormenis. Ara mérték szerint **17 korona.**

Vaságy rézdiszszel
 Jó sodronybetéttel... 32.- K
 Vaskeretes ágybetét... 11.50 "
 Fakeretes... 7.- "
 Összecsukható ágy 3 matraccaal... 17.- "
 Laposra összehajtható tábori ágy... 17.- "
 Vas- és rézbutort Prohászka János leglocoóbban szállít vas- és rézbutorgyáros, Budapest, Gróf Zichy Jenő-u. 46. (volt Uj-utca)

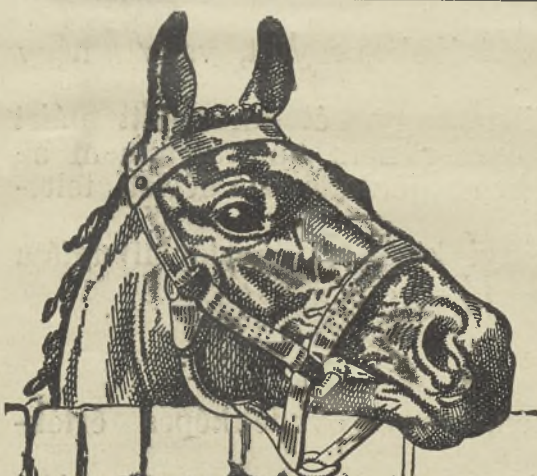
Felkivom figyelmezt
 mindazon tisztelt gazdatársaimnak, kik

„Quadrát“

egyetemes tengeriművelő gépem iránt érdeklődtek, hogy a gép Fugyi tányán (vasut-távirda és posta: Fugyi-Vásárhely) mint porhanyító, négyzetes fészekvájó, ugyszinte mint négy soros kapáló működésben bármikor megtekinthető. Előleges értesítésre fogatról gondoskodom.

Tisztelettel

Kiss Sándor, fugyi-i birtokos.

REDUCINE

a sánta lovaknál csodás hatású szer DUBLINBAN, Írországban lesz előállítva.

Reducine a legmakacsabb vastag inakat, csánkópókot, nyultetemet, csapdagot, csonttetemet, bokadagot és mindennemű lerakódásokat gyógyítja.

Reducine nem okoz fájdalmat, nem hágy hátra nyomokat, pusztán felszívódás után gyógyít és csak rá kell tenni, a mellett a ló tovább használható.

Reducine minden elsőrendű gyógyszerárban kapható, vagy egyenesen a vezérképviselőjétől

Berger Armin Wien, Kaiser Josef-Str. 36.

Ára **18 korona.** Leírások kívánatra ingyen. Számos elismerőlevél áll rendelkezésre.

ELSZAKITHATATLAN

munkásruhák

világhirűek.

Kazántisztító	Molnár	Permetező
Gépész	Tűzőtő ruhák	Vizmentes
Vinczellér	Orvos	Köpenyek.
Lakatos	Festő	Kötények.
Gazdász	Auto	Iroda kabátok

és bármely más hivatáshoz szükséges munkásruhák.

Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.

Gutmann J. és Társa

BUDAPEST, VII/9. Rákóczi-ut 16. szám.

MEZŐGAZDÁK

ZUHATAG KÜTJA
 (SERLEGES-RENDSZER)

BIRTOKOK bérletre és eladásra nagy számban vannak bejelentve **Poszvék Nándor** gazdasági szakirodájánál Szatmáron. Közvetítés a leghisidabb alapon.

100 pár diszlószerszám,

mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítésűek, tűzálló kaszák, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköponyvek, halinacsizmak, zsid munkás zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergok, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyeploszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerzőszámok olcoóbban, mint bérhol kaphatók.

Wien IX, Trödlerhalle 105.

Telefon 20745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicseréltek. — Az államisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

RUBEROID

16 év óta bevált

tetőfedő és szigetelő anyag

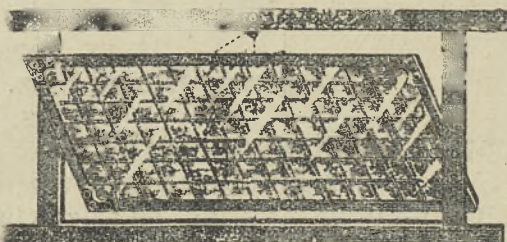
viharálló, vizmentes, magas szigetelő képesség. Fentartási mázolás felesleges. Egyszerű alkalmazás.

Arajánlat, költségvetés stb. bérmentve.

Avenarius-Művek
 LIGETFALU (POZSONY).

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA

vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.

Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árjegyzéket.

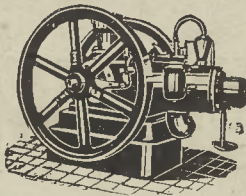
HERKULES IDOMVASABLAK

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemelő. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

Bachrich és Társa
Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körút 59.
 Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnczim: „CLIMAX“.

Permanit
 legjobb tetőfedő-lemez

Előnyei: Mázolást nem igényel, nem csepeg, vízátthatlan, tűzbiztos, kátránymentes, szagtalan.

Szigetelő-kéessége jelentékeny, tehát deszkázatok borításának szigetelésére sikeresen alkalmazható.

Továbbá:

Kátránymentes „GLORIA“ cementszfalt fedőlemez

Kátrány papírlémez

Elszigetelőlemez olombetéttel

Carbolineum, Carbolisav

Glorit piros fedőlemez

Hővédő elszigetelő-anyag

Szurokfáklya

Vállalnak: Fedőlemez- és facementtetőzéseket. Aszfaltmunkákat természetes aszfalttal.

POSNANSKY és STRELITZ BUDAPEST, V. ker. LIPÓT-KÖRÚT 27.

Telefon 28-29. Gyár: **ERZSÉBETFALVA**, Telefon 28-29.

„Fehér csillagfürt vetőmag
 (lupinus albus)

kitűnő utóvetemény a kalászosok után zöldtrágyázás céljaira. Addig, amíg a készlet tart kapható kiváló minőségű 1911. évi termésből 18 koronás 100 kilogrammonkénti árban, helyt Hatvan. Kérdezősködések, ugyszintén zsák és pénzküldemények a **Hatvani Czukorgyár** címére **Hatvan** intézendők.

Sertésvész okozta kárért szavatolok,

sertést én adok mangalicza, pollandchina, berkshirei és yorkshirei keresztezésekből származó edzett, kitűnő legelő ezen évben is 16 db. átlagot fiaszó utódokat, ha sertéstenyésztésre társul velem olyan birtokos vagy bérlő, a kinek luczerna-termő jó földje van, egyszersmind megtanítok mindenkit a természetes és mesterséges immunizálásra is, a ki malaczevelési és sertéstartási rendszeremmel akár a helyszínén megismerkedik s azt akarja, hogy vész vagy más fertőző betegségben egy malacza se pusztuljon el. Megkeresések: **MÁNDI MÁRTON ZS (GMONDHOZ, RAKOSKERESZTUR (nyaraló) Pestmegye** intézendők.

Eladó cséplőgépek.

Egy éves Hofherr és Schrantz gyártmány 1100 mm dobszélességgel, továbbá egy éves Hofherr és Schrantz gyártmány 720 mm dobszélességgel, végül egy kitűnő karban lévő Clayton és Shuttleworth gyártmány 6 lóerős gőzlokomobil, **SZILÁGYI ÉS DISKANT** motor-gépgyár és malomépítészete **Miskolcz**.

Eredeti felsőinthal és montavonal

tenyész- és tejelő-marhát

közvetít előnyösen

Anton Hell,

Imst, Tirol.

A piaci viszonyokról

és árjegyzésekről készséggel szolgál telvilágosítással.

Cséplőgépek

42, 48 és 54" dobszélességgel, vadonatúj állapotban, azonnali szállításra, igen előnyös árban, kedvező fizetési módokat melletti eladásra ajánlatnak

Szücs Ödön

özég által

Budapest, VI. Nagymező-utca 66.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, IV., Múzeum-körút 7. szám alatt.

ELADÓ

4½ lóerejű ROBEY-féle cséplőkészlet,

teljesen kijavítva, üzemképes állapotban. A kazán 6 légkörnyomású. Végső ára **3000 korona**. Megtekinthető **BALOGH ANTAL szajáni** gazdaságában, Torontálmegye.

81717/1912. szám.

Bérbeadási hirdetmény.

A magyar vallásalap tulajdonát képező Krassó-Szörény megyében **Zsidovin község határában**

I. számú 662. 1442/1600 hold;

II. számú 829. 1272/1600 hold.

Krassóvermes község határában fekvő

I. számú 715. 688/1600 hold;

II. számú 672. 174/1600 hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokok

1912. évi október hó 1-től, 1924. évi szeptember hó 30-ig

terjedő időre zárt írásbeli ajánlatok útján a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX-ik ügyosztályában (Budapest, V. Báthory-utca)

folyó évi július hó 29-én délelőtt 12 órakor

megtartandó nyilvános versenytárgyaláson **haszonbérbe fognak adatni.**

Ajánlat tehető minden bértelre külön-külön, vagy a zsidovini fekvőségekre együtt, vagy a négy bértelre együttesen is.

A perrendszerűen kiállított, 1 koronás bélyeggel ellátott, sajátkezűleg, vagy két tanu előtt aláírt ajánlatokban világosan kitüntető a bérlet neve és kiterjedése. Az ajánlott összeg nem holdra, hanem az egész területre vonatkozik, s úgy szám, mint betűvel kiírandó s kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Az ajánlatokhoz valamely kir. adóhivatal, vagy a kir. közalapítványi központi pénztár nyugtája csatolandó, melyben igazoltatik, hogy:

A zsidovini I. sz. bérletre: 2648 korona;

II. sz. bérletre: 3316 korona;

a krassóvermesi I. sz. bérletre: 2860 korona;

II. sz. bérletre: 2688 korona bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes érték-

papirokban helyezettett letétbe.

A kellőleg borítékozott ajánlat, melyre rávezetendő a vonatkozó bértel neve, a versenytárgyalást megelőzőleg a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatalának igazgatójánál nyújtandók be. Az elkészített, szabálytalanul kiállított, vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Versenyben részt nem vehetnek a kiskorúak, gondnokság alatt, vagy az uradalommal perben állók.

Az ajánlattevők közötti szabad választási jog a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak tartatik fenn.

A részletes feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatalában és a zsidovini kir. közalap. ispánságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Budapesten, 1912. évi június hó 22-én.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.